MASARYKOVA UNIVERZITA

Lékařská fakulta

Katedra porodní asistence a zdravotnických záchranářů

Studijní obor Zdravotnický záchranář

Žena na pozici zdravotnického záchranáře

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Liana Greiffeneggová

Autor práce:

Dominika Mikšovská

Brno 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Žena na pozici zdravotnického záchranáře“ vypracovala samostatně a na základě literatury a pramenů uvedených v seznamu použité literatury.

V Brně dne 24. dubna 2017 Podpis autora: ……..……

Poděkování

Ráda bych zde poděkovala vedoucí bakalářské práce Mgr. Lianě Greiffeneggové za odborný dohled, cenné rady a čas, který mi věnovala při řešení dané problematiky. V neposlední řadě také děkuji všem respondentům, kteří mi poskytli cenné a potřebné informace pro zpracování bakalářské práce.

Abstrakt:

Moje bakalářská práce se zabývá postavením ženy pracující na pozici zdravotnického záchranáře. S využitím dotazníků a řízených rozhovorů jsem se pokusila podívat na roli ženy - záchranářky a zaměřila jsem se i na specifické rysy ženského a mužského přístupu k této práci. Pro porovnání s jinými evropskými zeměmi jsem využila i možnosti online dotazníkového šetření.

Svoje vlastní poznatky získané z rozhovorů se zdravotnickými záchranáři (muži i ženami) jsem porovnala s informacemi získanými ze zahraničních dotazníků a došla k závěru, že žena je schopna vykonávat práci zdravotnického záchranáře stejně dobře jako muž, rozdíl je pouze v tom, jak má která země nastaven postoj k mužskému a ženskému pohlaví z hlediska jejího sociokulturního vývoje.

V České republice stále u řady lidí převládá názor, že žena nemůže zastat typicky "mužskou" práci, jako například práci zdravotnického záchranáře. V zemích, které jsem svým dotazníkem oslovila, však platí jednoznačná rovnost mezi pohlavími. Ve všech zemích, včetně České republiky, si dotazovaní uvědomují pozitiva ženského přístupu k této náročné práci a snaží se specifické ženské vlastnosti využít ve prospěch pacienta, který je vždy na prvním místě.

Klíčová slova: zdravotnický záchranář, zdravotnická záchranná služba, žena, rovnost, gender

Abstract:

My bachelor's thesis examines the position of women working in the paramedic profession. I used questionnaires and guided interviews in an attempt to analyze the role of a female paramedic, focusing along the way on the specifics of the female and male approach to the job. To get an international perspective, I also conducted an online questionnaire survey.

The comparison between my own findings, based on interviews with both male and female paramedics, and the information obtained from international questionnaires leads to a conclusion that female paramedics are capable of job performance on par with their male counterparts, the only observable difference being in socio-culturally determined attitudes towards the male and female gender in individual countries.

In the Czech Republic, many people still belive that women cannot perform traditional 'manly' jobs, such as the job of a paramedic, as well as men can. On the contrary, both genders are treated with absolute equality in the countries targeted by my international survey. Nevertheless, respondents from all countries, Czech Republic included, realize the advantages of the female approach to this demanding profession and try to use specific feminine qualitities in favour of the patient, whose interest should always come first.

Key words: paramedic, Emergency Medical Services, woman, gender, equality

Obsah

ÚVOD 8
I TEORETICKÁ ČÁST 10
1 ZDRAVOTNICKÝ ZÁCHRANÁŘ 10
1.1 Profese zdravotnického záchranáře 10
1.2 Osobnost zdravotnického záchranáře 12
1.3 Motivace zdravotnického záchranáře 12
1.4 Studijní program pro maturanty 12
2 ZDRAVOTNICKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA 13
2.1 Hlavní modely systémů zdravotnické záchranné služby na světě 13
2.1.1 Historie sanitních vozů a jejich posádek 14
2.1.2 První pracovníci 14
2.1.3 Historie vzdělávání zdravotnických záchranářů 15
2.2 Historie zdravotnické záchranné služby v Čechách 16
2.3 Současná situace v České republice 17
2.3.1 Výjezdové skupiny 17
3 ROVNÉ ZACHÁZENÍ A DISKRIMINACE V PRACOVNÍM PRÁVU 19
3.1 Rovné zacházení 19
3.2 Diskriminace 19
3.2.1 Druhy diskriminace 20
3.2.2 Genderová rovnost 20
3.2.3 Genderové role, normy a stereotypy 21
3.3 Právní opatření 22
4 ROZDÍL MEZI ŽENOU A MUŽEM Z POHLEDU PSYCHOLOGIE 23
5 DISKUZE O DISKRIMINACI ŽEN U ZZS 24
II PRAKTICKÁ ČÁST 28
6 CÍLE A METODIKA PRÁCE 28
6.1 Cíle práce 28
6.2 Metodika práce 28
6.2.1 Sběr dat 28
6.2.2 Skupina respondentů 29
6.2.4 Rozhovor 29

6.2.3 Dotazník 30
6.2.5 Metoda vyhodnocení dat 31
6.3 Výsledky a jejich analýza 31
6.3.1 Rozhovor 31
7 INTERPRETACE ZÍSKANÝCH DAT 37
7.1 Rozhovory 37
7.2 Dotazník pro cizince 81
8 DISKUSE 94
9 ZÁVĚR 98
10 ZDROJE 100
11 SEZNAM SYMBOLŮ A ZKRATEK 104
12 SEZNAM OBRÁZKŮ 105
13 SEZNAM TABULEK 106
14 SEZNAM PŘÍLOH 107
ANOTACE 119

ÚVOD

Práce zdravotnického záchranáře patří svým charakterem k náročným profesím, kladoucím velký důraz na individuální předpoklady osoby, která tuto profesi vykonává. Jedná se nejen o odborné znalosti, ale i osobnostní dispozice, jako například schopnost rychlého úsudku, morální předpoklady, rysy osobnosti a v neposlední řadě i fyzická kondice. Právě poslední jmenovaná oblast by mohla znevýhodnit ženu, pokud by se o nabízenou pozici zdravotnického záchranáře ucházeli žena i muž. Dle tvrzení některých záchranářů a jiných zaměstnanců pracujících ve zdravotnictví dávají zaměstnavatelé ve většině případů přednost mužům, a to pravděpodobně z toho důvodu, že se obecně předpokládá, že muži jsou fyzicky zdatnější. Ženy jsou v naší zemi vnímány jako slabší pohlaví, což zřejmě souvisí s obecným pohledem na ženu a její tradiční úlohou ve společnosti. Názory oslovených zdravotnických záchranářů - mužů na otázku rovnosti obou pohlaví při výkonu jejich práce jsou individuální a jsou často ovlivněny různými faktory, například osobními zkušenostmi se ženami v pracovním prostředí i v soukromém životě.

Obecně platí, že ženy obvykle neoplývají fyzickou silou srovnatelnou s muži, mají však bezesporu vlastnosti, kterých se naopak mužům často nedostává, např. tendence pečovat, pomáhat, uklidňovat, a také přirozená schopnost empatie. Pokud by měl faktor fyzické kondice patřit mezi hlavní požadavky při výběru nového člena záchranářského týmu, bylo by spravedlivé stanovit vstupní kritéria, která by jednoznačně vymezila limity, které má záchranář z hlediska kondice splňovat (bez ohledu na pohlaví). Součástí přijímacího pohovoru by mohl být i jakýsi test fyzické zdatnosti, (ačkoliv fyzické testy jsou součástí přijímacího řízení ke studiu, ale jejich výsledky nejsou budoucímu zaměstnavateli k dispozici), které by vyloučily možnost zvýhodňování jednoho pohlaví na základě obecného názoru, že muž má větší fyzickou sílu a je odolnější.

Vzhledem k dlouholetému zájmu o tuto profesi a na základě zkušeností z praxe se budu ve své bakalářské práci problematikou postavení žen u zdravotnické záchranné služby zabývat dopodrobna. Ráda bych genderovou otázku týkající se výkonu tohoto povolání rozebrala prostřednictvím rozhovorů jak s muži záchranáři bez zkušenosti spolupráce se ženou, tak i s muži, kteří v posádce ženu - záchranářku již měli. Další skupinu dotazovaných tvoří samotné ženy záchranářky, u kterých mě zajímají jejich názory na náročnost povolání a zvládání potřebných úkonů nutných k výkonu tohoto povolání,

a také jejich osobní zkušenosti se spoluprací s muži ve svém oboru a jejich postojem k nim jakožto rovnocenným kolegyním.

Z vlastních zkušeností získaných během praxe v rámci studia mohu konstatovat, že většina posádek zdravotnických záchranářů byla složená pouze z mužů, ženskou část týmu tvořily lékařky. U lékařů, kteří byli přivolaní k výjezdům, kterých jsem se účastnila, byl poměr mužů a žen vyrovnaný. Vzhledem k tomu, že jsem během praxe působila na třech různých brněnských základnách a setkala se 34 posádkami, považuji svoje poznatky za objektivní a odrážející skutečnost. Čistě mužské posádky mohou mít svoje výhody, je však pravděpodobné, že v návaznosti na změny v současném multikulturním světě bude nutností sestavovat posádky složené z mužů i žen, mimo jiné i v souvislosti s přísunem přistěhovalců z muslimských zemí, kde mají muži přísný zákaz dotýkat se muslimské ženy. V takovém případě je u mužských posádek neodkladná péče v podstatě nemožná.

Věřím, že genderově smíšené posádky mají řadu výhod a přítomnost ženy má pozitivní psychologický dopad na pacienta, pro kterého je záchranář v podstatě "strážným andělem", na kterého často v bolestech čeká, a na jehož pomoc spoléhá. V prvním kontaktu pacient potřebuje zejména uklidnit, vzbudit důvěru v pomoc záchranářů a přimět ke spolupráci, k čemuž může žena využít své přirozené "ženské" vlastnosti.

Cíl práce

Cílem práce je zjistit, zda jsou ženy, dle názoru záchranářů, schopné vykonávat profesi zdravotnického záchranáře kvalitně a plnohodnotně jako muži a porovnat situaci v České republice a jiných zemích.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 ZDRAVOTNICKÝ ZÁCHRANÁŘ

1.1 Profese zdravotnického záchranáře

V České republice

Zdravotnickým záchranářem se může stát člověk zdravotně způsobilý a bezúhonný, který má odbornou způsobilost pro výkon tohoto povolání dle zákona 96/2006 Sb. (v platném znění), kterou získá úspěšným ukončením buď bakalářského studijního programu Zdravotnický záchranář, nebo tříletého studia na vyšší odborné škole ukončeného titulem diplomovaný specialista, dále pak absolvováním střední zdravotnické školy v oboru Zdravotnický záchranář, pokud bylo studium prvního ročníku započato nejpozději ve školním roce 1998/1999. [1]

Výkon profese: zdravotnický záchranář smí vykonávat práci na oddělení urgentního příjmu nebo v oblasti neodkladné přednemocniční léčebné a diagnostické péče. [1]

Kompetence: jsou stanoveny vyhláškou č. 424/2004 Sb. (v platném znění), která pro zdravotnického záchranáře stanovuje činnosti vykonávané bez odborného dohledu, bez indikace i na základě indikace lékařem, poskytované v rámci přednemocniční neodkladné péče, včetně letecké záchranné služby a v rámci akutního příjmu a při poskytování specifické ošetřovatelské péče. [2]

V zahraničí (dle definice „paramedic“)

Paramedic (zdravotnický záchranář) je osoba s lékařskou průpravou a certifikací na pokročilé úrovni. Její dovednosti obecně zahrnují schopnost provádět defibrilaci, parenterální aplikaci léků a endotracheální intubaci či jiné pokročilé techniky zajištění dýchacích cest. [3]

Možnosti vzdělávání ve Finsku: Po absolvování devítileté školní docházky do základní školy mají žáci, kteří chtějí v budoucnu pracovat ve zdravotnictví, dvě cesty, kterými je možné toho dosáhnout. Mohou si zvolit mezi tzv. „vyšším sekundárním vzděláním“ zakončeným

maturitní zkouškou, nebo „vyšším středním odborným vzděláním“ zakončeným odbornou kvalifikací. Obě tyto cesty trvají obvykle tři roky. Následuje možnost studia na vysoké škole, kde mají zájemci také dvě možnosti studia, a to buď přímo vysokou školu, nebo tzv. polytechniku. Studium na vysoké škole zahrnuje mimo jiné i vědecké vzdělávací a výzkumné činnosti, polytechnika je instituce profesionální. V rámci studia je možné dosáhnout bakalářského nebo magisterského stupně vzdělání. Nejvyšším možným stupněm vzdělání je doktorské. [4]

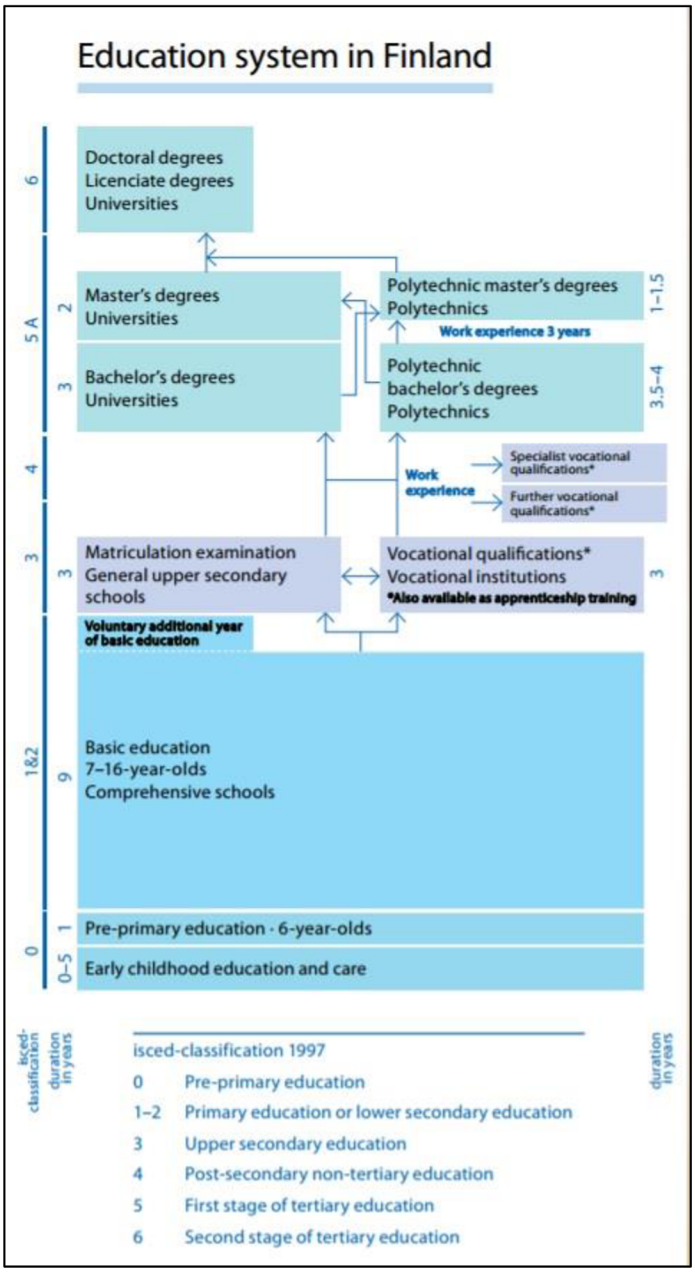

Obrázek č. 1: Znázornění vzdělávacího systému ve Finsku

1.2 Osobnost zdravotnického záchranáře

Zdravotnický záchranář bývá nejčastěji charakterizován jako akční a odvážná osoba (muž či žena) schopná improvizace a práce pod tlakem či ve stresu. Taktéž bývá popisován jako extrovertní osoba s vůdcovskými rysy a schopností svědomitě plnit své úkoly. Jelikož jde o práci v týmu, měl by záchranář být též schopen spolupráce s kolegy. [5]

K výkonu této profese patří i jisté osobnostní předpoklady, např. racionální postoj, důležitý k řešení dané situace, dále empatie (vcítění se do druhé osoby), což je vlastnost charakteristická spíše pro ženy. Důležitý je též zodpovědný přístup k povinnostem, schopnost sebereflexe, vyhnutí se unáhleným reakcím a rozhodnutím. Klidné a sebevědomé vystupování je nezbytné už od počáteční komunikace s pacientem, neboť jeho důvěra v záchranáře je základním předpokladem pro vzájemnou komunikaci a spolupráci. [6]

1.3 Motivace zdravotnického záchranáře

Pro práci záchranáře je také potřeba určitá motivace pro výkon tohoto povolání. Mezi nejčastější motivační prvky patří například potřeba pomáhat lidem a obětovat se pro ně i na úkor vlastních potřeb, smysluplné využití schopnosti jednat racionálně ve vyhrocených situacích a prokázat své odborné schopnosti i před přihlížející veřejností, úcta k umírajícím osobám a vyrovnání se s neúspěchem u neřešitelných případů, chuť se dále vzdělávat.[5]

1.4 Studijní program pro maturanty

Obor Zdravotnický záchranář lze studovat po úspěšném ukončení střední školy. Pro zájemce o studium tento obor školy a jiné instituce prezentují různě. Masarykova univerzita má na svých webových stránkách tuto charakteristiku:

„Cílem vzdělávacího programu Zdravotnický záchranář je absolvent připravený pro výkon samostatných činností bez odborného dohledu a poskytování neodkladné péče, k níž má oprávnění, vyplývající ze současné legislativy. Je oprávněn na základě vlastního posouzení a rozhodnutí a v souladu s diagnózou a pokynem lékaře nebo jiného způsobilého odborníka zabezpečovat specifickou ošetřovatelskou péči jedincům, rodinám nebo skupinám pacientů v rozsahu své odborné způsobilosti stanovené zákonem č.96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, a zákonem č. 374/2011 Sb. o zdravotnické záchranné službě.“ [7]

2 ZDRAVOTNICKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA

„Zdravotnická záchranná služba je zdravotní službou, v jejímž rámci je na základě tísňové výzvy, není-li dále stanoveno jinak, poskytována zejména přednemocniční neodkladná péče osobám se závažným postižením zdraví nebo v přímém ohrožení života. Součástí zdravotnické záchranné služby jsou další činnosti stanovené tímto zákonem.“ [8]

2.1 Hlavní modely systémů zdravotnické záchranné služby na světě

Zdravotnická záchranná služba se postupně stala důležitou součástí systémů zdravotnictví většiny vyspělých zemí. Světová zdravotnická organizace (WHO) považuje systémy zdravotnické záchranné služby za integrální součást efektivního a funkčního zdravotního systému. [9]

Od sedmdesátých let minulého století se fungování zdravotnické záchranné služby ve světě vyvíjelo na základě dvou hlavních modelů: anglo-amerického a franco-germánského. [10]

Franco-germánský model je založen na filosofii “stay and stabilize” (zůstaň a stabilizuj), snahou je poskytnout maximum péče přímo na místě. Zásahy jsou tedy prováděny lékaři se širokým rozsahem praxe a za pomoci pokročilých technologií, což v důsledku vede ke snížení počtu pacientů transportovaných po zásahu do nemocnice. Tento model je nejčastěji praktikován v Evropě, země jako Německo [11], Francie [12], Rakousko [13], Řecko [14] či Malta [15] jsou příkladem fungujícího franco-germánského systému. [10]

Anglo-americký model je založen na filosofii “scoop and run” (nalož a jeď) [16], snahou je převézt pacienta co nejrychleji do nemocnice, kde pro tento účel existují speciální urgentní příjmy. Zásahy jsou prováděny záchranáři, často v součinnosti s dalšími složkami záchranného systému (policie, jednotky požární ochrany). K záchranářství je zde přistupováno jako k autonomnímu odvětví medicíny. Spojené státy americké, Kanada, Nový Zéland či Austrálie jsou příkladem zemí používajících anglo-americký model. [17-20]

Striktní rozlišení na franco-germánský a anglo-americký bylo nejvíce patrné od sedmdesátých let do konce minulého století. Systémy zdravotní záchranné služby v dnešním světě v různé míře kombinují prvky obou modelů. [10]

2.1.1 Historie sanitních vozů a jejich posádek

První motorizované sanitní vozy byly použity v první světové válce. Jednalo se o vozy, poskytnuté členy Royal Automobile Club pro potřeby červeného kříže, řidičem byl obvykle majitel vozu. Ve Francii a Belgii považovali za novinku tzv. sanitní konvoj. Jednalo se o sanitky tažené koňmi. Konvoj se skládal z padesáti sanitních vozů a řidiči byli muži i ženy. V roce 1919 byl sanitní konvoj vystřídán tzv. domácí záchrannou službou, kterou jmenoval Válečný výbor (The Joint War Committee). Byl takto utvořen systém skládající se z 500 sanitních vozů, které pomáhaly raněným a nemocným po celé zemi. [21]

Další novinkou byly sanitní vlaky hojně využívané za búrské války (1899-1902). Sloužily k ošetření a přepravě nemocných, historicky první sanitní vlak se jmenoval Princess Christian a sloužil v Jižní Africe. Také se používaly nemocniční čluny a lodě, např. loď Queen Victoria využitá poprvé v Egyptě roku 1885. Další čluny pak sloužily k transportu nemocných a raněných na řece Seině za první světové války. [21]

V Británii roku 1934 započala své působení první tzv. Vzdušná ambulance (Air ambulance), která byla vlastnictvím Červeného kříže. V tomto typu ambulance byly již kyslíkové bomby a krevní transfúze. Piloti byli dobrovolníci z aeroklubů. Licencované ženy pilotky dělaly přednášky a školení pro leteckou záchrannou službu. [21]

2.1.2 První pracovníci

Prvními pracovníky zdravotnické záchranné služby byli rytíři svatého Jana v 11. století za křížových výprav. Jejich úkolem bylo poskytování základního ošetření raněným a odvoz do okolních stanů, kde poskytovali další péči. V Evropě byli rytíři sv. Jana známí jako Maltézští rytíři, kteří měli ve znamení kříž, odtud také červený kříž jako symbol stejnojmenné organizace. Rytíři sv. Jana byli založeni v roce 1080. V roce 1792 vytvořil Baron Dominique Larrey první oficiální armádní skupiny s lékařem. Tyto skupiny se postupem času rozšířily do každé armády po celém světě. Pomoc poskytovali vyškolení průvodci v čele s lékařem, kteří transportovali raněné do nemocnic pomocí nosítek či vozíků. Za americké revoluční války bylo takto nasazeno téměř 3000 „lékařů“, z nichž však opravdovými lékaři bylo pouhých 200. První nařízená léčba raněných byla zavedena po bitvě u Massachusetts, pověřeny tím byly vojenské nemocnice. Lékařská péče byla zajišťována po vzoru britského modelu. V roce 1777 byli najati armádní chirurgové, kteří byli placeni za léčení raněných a nemocných. Generál George Washington požádal kontinentální kongres o ustanovení „Celkového zdravotního sboru“. Navzdory existenci lékařského sboru byla však

úmrtnost stále vysoká. Po válce byla lékařská služba rozpuštěna, ale kvůli vysoké úmrtnosti bylo nutno vytvořit nové lékařské školy, kde byli lékaři speciálně vycvičeni na situace na bitevním poli. [21]

2.1.3 Historie vzdělávání zdravotnických záchranářů

Začátkem osmdesátých let 20. století se ze zdravotních sester tvořil střední zdravotnický personál. Obvykle to byly sestry, které sloužily na ARO (anesteziologicko-resuscitační oddělení) a chirurgiích. Sestry byly většinou absolventkami specializačního studia, které bylo možné si po úspěšném ukončení oboru Všeobecná sestra dostudovat. Specializační studium poskytovala řada institucí, např. Institut pro další vzdělávání středních zdravotnických pracovníků (od roku 1960), následně Ústav pro další vzdělávání středních zdravotnických pracovníků, později Institut pro další vzdělávání středních zdravotnických pracovníků, nyní lze specializaci získat studiem v Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů. [22]

Samostatný studijní obor Zdravotnický záchranář se utvářel od roku 1992 nejprve jako dvouleté studium po maturitě, později začaly vznikat specializované vyšší odborné školy, kde bylo možné uvedenou specializaci získat. Od roku 1995 je možné studovat obor Zdravotnický záchranář též jako tříletý, ukončený absolutoriem. Studium oboru Zdravotnický záchranář nabízelo v ČR stále více škol. Dodnes jej můžeme studovat v Praze, Českých Budějovicích, Ústí nad Labem, Brně, Zlíně, Hradci Králové a dalších městech. [22]

Od roku 2004 byl otevřen studijní obor Zdravotnický záchranář i na vysokých školách. Nejprve tomu bylo v Ostravě na Fakultě zdravotnických studií Ostravské univerzity, poté roku 2005 v Českých Budějovicích na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity. [22]

V současnosti je možné bakalářský obor Zdravotnický záchranář studovat na devíti vysokých školách po celé ČR. [23]

2.2 Historie zdravotnické záchranné služby v Čechách

Za jednu z nejstarších záchranných služeb ve střední Evropě i v Čechách se považuje Zdravotnická záchranná služba hlavního města Prahy. [24]

Počátky zdravotnické záchranné služby v České republice se objevují v roce 1857, kdy 36 dobrovolníků utvořilo tzv. „Pražský dobrovolný sbor“. Celá akce vznikla na popud barona Päumanna, který byl v roce 1857 ředitelem pražské policie. Cílovým mottem tohoto dobrovolného sdružení bylo: „ochrániti co jest ochrany hodno, zachrániti v každém druhu nebezpečí jak životy lidské, tak i majetek spoluobčanů dobrovolně, neohroženě a nezištně.“ [20]

Členové sboru byli označováni nejprve stuhou červeno-bílé barvy umístěnou na levé paži a následné sborovým odznakem. [24]

Sbor se postupem času stával stále více žádaným i v jiných městech, protože pomáhal u spousty hromadných neštěstí. Následkem poptávky po obdobné organizaci vznikaly postupně organizace další, například v Opavě nebo v Olomouci. V roce 1876 se datuje vznik prvního stálého výboru, který se skládal z význačných osobností města. Tato „posádka“ sídlila na Václavském náměstí od 22. října 1890. Skupině byly přiděleny dopravní prostředky a záchranná služba začala fungovat nepřetržitě. [24]

K přelomu dochází v roce 1945, kdy došlo ke změně systému zdravotnictví v České republice. Dne 19. 12. 1949 byla záchranná služba hlavního města Prahy začleněna přímo pod správu Ústředního národního výboru Hlavního města Prahy. [24]

Dalším velice významným rokem je rok 1987, kdy byla poprvé zprovozněna letecká záchranná služba na letišti v Praze Ruzyni. V tomtéž roce vzniká zároveň provoz tzv. rendez-vous posádky, která je složena z lékaře a řidiče - záchranáře, kteří se na místo zásahu dopraví malým vozem, sloužícím pouze k rychlé dopravě lékaře na místo, nikoliv však k transportu pacienta. [24]

V roce 1990 se osamostatňuje taktéž záchranná služba v Brně, která je vedena pod názvem “Zdravotnická záchranná a dopravní služba Brno“ a spadá pod Krajský ústav národního zdraví. Tato služba kromě přednemocniční neodkladné péče zahrnovala i dopravu nemocných a raněných. Záchranná služba města Brna jako samostatná jednotka vzniká v letech 1991 a 1992. Na území Jihomoravského kraje dále vznikaly základny v Břeclavi, Ivančicích, Tišnově a Znojmě. [25]

Dne 1. 7. 2004 zahájila svou činnost zdravotnická záchranná služba Olomouckého kraje. [26]

2.3 Současná situace v České republice

Zdravotnická záchranná služba přijímá tísňová volání na linku 155, kde dispečer operačního střediska (speciálně vyškolená zdravotní sestra nebo záchranářka) [27] vyhodnocuje závažnost situace a následně vysílá výjezdovou skupinu. Ta potom na místě zásahu poskytuje přednemocniční neodkladnou péči pacientovi včetně veškerých úkonů nutných k záchraně života a zdraví pacienta, mezi něž patří primárně obnova dýchání a stabilizace základních životních funkcí. Následně se domlouvá s poskytovatelem akutní lůžkové péče na převozu pacienta do zdravotnického zařízení (ZZ) a umístění na specializované oddělení odpovídající akutním zdravotnickým potřebám pacienta. V průběhu převozu do ZZ je pacient neustále sledován a monitorován zdravotnickým záchranářem či lékařem (dle typu výjezdové skupiny) až do předání zdravotnickému pracovníkovi cílového zdravotnického zařízení. [8]

Zdravotnická záchranná služba je dostupná po celém území České republiky, čas dojezdu ale závisí převážně na vzdálenosti nejbližší výjezdové základny. Pokrytí jednotlivých krajů výjezdovými základnami by mělo být takové, aby výjezdová skupina dorazila na místo zásahu nejpozději do 20 minut od přijetí výzvy k výjezdu. Dojezdová doba se může prodloužit pouze v případě, že cestu na místo zkomplikuje např. dopravní nehoda, povětrnostní podmínky či jiné případy znemožňující výjezdové skupině dostat se na místo včas. V takových případech má ZZS možnost vyžádat si na pomoc ostatní složky integrovaného záchranného systému (hasičský záchranný sbor, Policie ČR). [8]

Zdravotnickou záchrannou službu nepřetržitě poskytuje příspěvková organizace zřízená krajem, oprávněná k poskytování této služby dle zákona o zdravotnických službách. [8]

2.3.1 Výjezdové skupiny

Výjezdová skupina pracuje ve dvoučlenném nebo tříčlenném složení. Dle závažnosti a povahy výjezdu jsou skupiny buď s lékařem, nebo bez lékaře. Jde o posádky tzv. **RLP**- rychlá lékařská pomoc nebo **RZP**- rychlá zdravotnická pomoc. V posádce RLP je přítomen lékař, záchranář a řidič, v posádce RZP je pouze záchranář s řidičem. [6] Dalším typem posádky je tzv. **RV** (rendez-vous), kterou tvoří lékař a záchranář, který je zároveň i řidičem vozu. Jde o menší vozidlo, které slouží k rychlé přepravě lékaře na místo zásahu, nikoliv však k transportu pacienta. Pokud je nutný převoz pacienta do zdravotnického zařízení, přivolá si posádka RV přes dispečink posádku RZP se sanitním vozem. [27] Další doplňkovou, neméně však důležitou složkou zdravotnického záchranného systému, je **LVS** (letecká výjezdová

skupina). Posádku LVS tvoří záchranář, lékař a pilot vrtulníku, který však není členem zdravotnické posádky. [28]

Na místo zásahu může být také dispečinkem vysláno více druhů posádek, typickým příkladem je vyslání posádky RV a po zhodnocení stavu pacienta lékařem ZZS dovolání posádky RZP na místo pro přepravu pacienta do zdravotnického zařízení. [8]

Výjezdové skupiny můžeme také členit dle dopravních prostředků, které používají k přepravě pacientů na pozemní, letecké a vodní. [8]

3 ROVNÉ ZACHÁZENÍ A DISKRIMINACE V PRACOVNÍM PRÁVU

3.1 Rovné zacházení

„Zásada rovného zacházení bývá charakterizována jako pozitivní vyjádření zákazu diskriminace.“ [29]

„Jako právo na rovné zacházení, resp. jako právo na rovnoprávnost, se v pracovním právu projevuje ústavní princip rovnosti před zákonem. Právo na rovné zacházení v oblasti pracovněprávních vztahů realizuje zákoník práce zákazem přímé i nepřímé diskriminace.“ [29]

„Zásada rovného zacházení je právně významná, nejen pokud jde o státní příslušnost, ale zejména pohlaví a další kritéria, jakými jsou věk, sociální původ, etnický původ, víra, náboženství, zdravotní postižení a odlišná sexuální orientace.“ [29]

„V oblasti právního pracovního práva právo na rovné zacházení neznamená jen rovné zacházení v přístupu k zaměstnání, ale i rovné zacházení při výkonu zaměstnání včetně profesního postupu a pracovních podmínek.“ [29]

3.2 Diskriminace

Diskriminace je slovo původem z latiny, tam jako tzv. „discriminare“ znamená činit rozdíly, rozdělovat nebo rozlišovat. [29]

Dnes diskriminaci chápeme spíše v negativním významu, jako vyloučení, omezení nebo znevýhodnění osoby či skupiny osob na základě určitého společného znaku, který nám udává důvod k vyčlenění. Nejčastěji těmito znaky bývají pohlaví, rasa, věk, jazyk, barva pleti, rodinný či manželský stav, orientace apod. [29]

„Diskriminace představuje jednání, které je způsobilé snižovat důstojnost jednotlivce, a proto je základní povinností každé společnosti založené na ideálu demokracie a rovnosti takovému nanejvýš zavrženíhodnému zacházení zabránit“ [30]

3.2.1 Druhy diskriminace

Diskriminaci v základu členíme na tzv. pozitivní a negativní, přičemž negativní diskriminaci je dále možné dělit na přímou a nepřímou. [31]

a) Negativní diskriminace

Základem negativní diskriminace je zacházení s určitou skupinou osob nebo jednotlivcem méně výhodným způsobem při stejné či srovnatelné situaci, a to v porovnání s jinou skupinou nebo jednotlivcem. Takovéto zacházení se skupinou či jednotlivcem je v demokratickém státě společensky nepřípustné, protože je založeno na ubírání práv jednotlivci nebo skupině a také na nerovnosti. [32]

Diskriminace přímá: S diskriminovanou osobou je zacházeno méně příznivě než s ostatními osobami ve srovnatelné situaci v minulosti či přítomnosti, kvůli určitému znaku, pro něž je vyčleňována. [33]

Diskriminace nepřímá: Nepřímou diskriminací rozumíme určité jednání, při němž je s osobou či skupinou osob zacházeno méně příznivě, na základě určitého kritéria, které je zdánlivě neutrální. [33]

b) Pozitivní diskriminace

Zacházení s osobami, či skupinami jednotlivců, které však není zaměřeno proti nim, ale naopak má za úkol je podporovat a zakrýt rozdíly mezi jednotlivci ať už věkové, genderové či etnické. Jejím úkolem je motivovat. [29]

3.2.2 Genderová rovnost

Gender (rod) je slovem používaným k vystižení rozdílů mezi muži a ženami, které plynou z kultury, historie, stránky sociální apod. [34]

Gender je v podstatě takovou definicí ženy a muže, kdy si pod tímto pojmem můžeme představit typické role, funkce a úkoly, které náleží již od dávné minulosti ženám a mužům. Jde o jistou definici „ženskosti“ (feminity) a „mužskosti“ (maskulinity). [29]

Genderová rovnost je pojmem vyjadřujícím srovnatelné zviditelňování, kompetence, příležitosti, podmínky, zacházení a zastoupení obou pohlaví ve všech sférách života veřejného i soukromého. [29]

3.2.3 Genderové role, normy a stereotypy

Podle genderového **stereotypu** přisuzujeme ženám typicky ženské vlastnosti (emocionalita, pečlivost, péče o staré osoby a děti) a mužům typicky mužské (technická zručnost, talent, touha po kariéře, podnikavost). Tyto vlastnosti se liší ve vztahu ke kulturnímu prostředí, ve kterém jedinec žije, mění se i v důsledku historických a společenských změn. Díky sociálnímu a kulturnímu rozvoji naší moderní společnosti se postupně genderové rozdíly stírají (počet ryze mužských a ryze ženských povolání a činností je minimální ve srovnání např. s minulým stoletím), přesto nerovnost mezi gendery stále existuje a existovat bude, dokud nedojde ke změně myšlení lidí a rovnocennému přístupu k oběma pohlavím. To je však otázkou mnoha let. [29]

Genderovou rolí se rozumí určitý soubor očekávání spojených s představou o mužství a ženství. Genderová role je však jen jednou z mnoha dalších rolí, které v běžném každodenním životě zastáváme, tyto bývají však chápány jako ty přirozené a spravedlivé. Role je předepsané jednání a chování člověka. Pokud role omezuje ženu či muže v osobním životě nebo ambicích, pak jde o roli dle stereotypní představy o ženskosti a mužskosti, ve které jsou obsaženy předsudky. [35]

Genderové normy jsou v podstatě „vzory“ chování a jednání, kterými by se lidé měli řídit, protože přesně takovéto chování se od nich v dané situaci očekává. Norma musí být známá a obecná, aby plnila svoji úlohu. [36]

3.3 Právní opatření

Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen vznikla 18. 12. 1979, jakožto hlavní nástroj ochrany lidských práv žen. Dle článku 11 č.62/1987 Sb. se státy zavazují k přijetí veškerých opatření k odstranění diskriminace žen v zaměstnání. Cílem je zejména zajistit stejná práva v zaměstnání a uplatňování stejných kritérií při výběru a přijímání do zaměstnání, a to hlavně právo svobodné volby povolání a právo na stejné podmínky. [29]

Dle směrnice rady ES č. 76/207 EHS, o sbližování právních předpisů členských států týkajících se zásady rovného zacházení s muži a ženami, pokud jde o přístup k zaměstnání, odbornou přípravu, služební postup a pracovní podmínky; mimo jiné též zakazuje diskriminaci, ale nedefinuje ji, proto Evropský soudní dvůr vyložil nepřímou diskriminaci jako situaci, kdy „právní úprava je sice pojata jako neutrální, ve skutečnosti však poškozuje procentuálně podstatně více žen než mužů“. [36]

Ruční manipulace s břemenem

„Ruční manipulací s břemenem se rozumí přepravování nebo nošení břemene jedním nebo současně více zaměstnanci včetně jeho zvedání, pokládání, strkání, tahání, posunování nebo přemisťování, při kterém v důsledku vlastností břemene nebo nepříznivých ergonomických podmínek může dojít k poškození páteře zaměstnance nebo onemocnění z jednostranné nadměrné zátěže. Za ruční manipulaci s břemenem se pokládá též zvedání a přenášení živého břemene“. [37]

„Přípustný hygienický limit pro hmotnost ručně manipulovaného břemene přenášeného mužem při občasném zvedání a přenášení je 50 kg, při častém zvedání a přenášení 30 kg. Při práci vsedě je přípustný hygienický limit pro hmotnost ručně manipulovaného břemene mužem 5 kg“. [37]

„Přípustný hygienický limit pro hmotnost ručně manipulovaného břemene přenášeného ženou při občasném zvedání a přenášení je 20 kg, při častém zvedání a přenášení 15 kg. Při práci vsedě je přípustný hygienický limit pro hmotnost ručně manipulovaného břemene ženou 3 kg“. [37]

4 ROZDÍL MEZI ŽENOU A MUŽEM Z POHLEDU PSYCHOLOGIE

V dřívějších dobách, zhruba do poloviny dvacátého století, panovala jistá představa, že rozdíly mezi pohlavími z hlediska psychiky jsou určovány tělesnou stavbou, na které mají podíl hormony a genetická výbava. Postupem času však byla odbornými výzkumy prokázána relativita biologických vlivů na výslednou mužskou či ženskou identitu. Bylo též prokázáno, že na mužskou a ženskou identitu mají převážný vliv psychosociální a kulturní aspekty. Jak praví známý výrok Simone de Beauvoirové: „Člověk se nerodí jako žena, nýbrž je do ní zformován“. Dle psychoterapeuta Bosinského jsou hlavními rozdíly pro muže prostorová orientace a větší agresivita, kvůli hormonu testosteronu, zatímco pro ženy je to demokratické a prosociální chování a také lepší verbální schopnost a plynulost řeči. U žen zase převládá hormon estrogen, který má uklidňovat, podněcovat schopnosti ochrany potomstva a starání se. [38]

Mužské vs. ženské myšlení

Pan Simon Baron-Cohen, který se přes dvacet let zabývá výzkumem ženského a mužského mozku na univerzitě v Cambridge, ve své publikaci uvádí, že mužský a ženský mozek není vázán na pohlaví, ale že máme spíše různé charakteristiky ženského a mužského mozku. Proto patří mezi nejčastější vlastnosti ženského mozku empatie, schopnost vcítění se do druhého a identifikace jeho myšlenek a pocitů a dovednost vhodně se k tomu emočně přizpůsobit. Naopak mužský mozek buduje systémy a pravidla, podle nichž fungují. Tento vědec také tvrdí, že existují tzv. „tři typy mozků“, přičemž prvním typem je typ E (empatický, typicky ženský mozek), dalším typem je mozek fungující systematicky (S mozek- mužský) a třetím typem je mozek, který má z poloviny empatické vlastnosti a z poloviny systematické, takže je mozek vyvážený. Každý z jednotlivých typů mozků může vlastnit žena či muž. Proto není těžké najít ženy přemýšlející systematicky, ani muže s vysokým prahem empatie a touhou pomáhat. [39]

5 DISKUZE O DISKRIMINACI ŽEN U ZZS

Tématem diskriminace žen se zabývá také Komora záchranářů zdravotnických záchranných služeb České republiky a jejich diskuze se mi zdá přínosná pro moji bakalářskou práci.

Jednalo se o dotaz slečny Dagmar Valovčinové, která také studuje obor Zdravotnický záchranář a zajímala se o tuto problematiku. Na komoře záchranářů rozpoutala diskusi na téma diskriminace žen v tomto povolání. K tomuto ji vedla slova záchranáře z Královehradeckého kraje, kterého se ptala, kolik žen mají v posádce. Bylo jí odpovězeno: *„Ženský na záchranku moc nechtěj. Že zvedají těžký pacienty, je to fyzicky náročný. Že ženský vlastně nechtěj nikde. Copak, chcete jít na záchranáře? To si radši rozmyslete.“*. Načež se obrátila na komoru záchranářů a chtěla toto téma řešit a dozvědět se podrobnosti. [40]

Na její komentář jedna z prvních odpověděla záchranářka Lucie Plachá: *„Cílené vystrnadění žen ze všech posádek záchranné služby jednoho územního celku je vskutku konina. A je jedno, čím a jak je to obhajitelné či "normovatelné". Postrádá to logiku, přirozenost, brzdí rozvoj, patologizuje pracovní vztahy, následkem čehož trpí i vztah záchranáři - pacienti, a koneckonců, závažný je už sám fakt, že ať se na to v obecné rovině díváme, z jakého úhlu chceme, diskriminace to prostě JE. Nepopírám však, že po stránce svalové výkonnosti a ekonomické výtěžnosti taková záchranka možná jen kvete.“* [40]

V diskusi reagoval svým názorem také řidič u ZZS Martin Jerie: *„Nevím, proč na některých záchrankách ženské neberou. Dle platných předpisů na to mají právo. Ale z vlastní zkušenosti bych řekl, že je to vše o lidech. Kolikrát i ten největší a nejdrsnější výrůstek změkne, když do místnosti vpluje záchranářka a pokud toho umí využít, dostane ho nenásilnou formou s úsměvem na rtech do sanity a ještě s větší grandiózností mu píchne žílu, to je potom radost. Není tam to napětí, jaké by bylo, když by se ukázala posádka 3 stokilových chlapů o výšce 190cm. No a pánové, kteří tvrdí, že ženská nic nezvedne. No je to zase o lidech. Znám ženské, s kterýma na RZ sneseme babičku na vakuovce a bez keců třeba několik pater. A to věřte, že u nás nejsou babičky jen kolem 30kg.“* [40]

Na postřehy Martina J. reagoval záchranář Olda Škorňák: *„Po letech na záchrance si stojím za názorem, že vše je relativní a hlavně velmi individuální. Mám kolem sebe kolegy -muže, kteří dokážou promptně a zcela bezprostředně komunikovat s pacientem, držet někoho za ruku a třebas pohladit po tváři. Mám taky kolem sebe kolegy-muže, kterým bych se s velmi smíšenými pocity svěřoval do péče. Mám kolem sebe kolegyně, které bez problémů*

zvládají jakoukoliv situaci, do schodů letí mezi prvními, hrdě se hlásí k nosítkům, na zádech defík,na rameni kyslík, ve tváři pot a na rtech široký úsměv. Vážené kolegyně, smekám před VÁMA a hluboce si VÁS vážím. Mám taky kolem sebe kolegyně, které jsou zdrojem neustálých problémů, na výjezdu nosí dokumentaci, proč by se měla smýkat s něčím těžším, s pacientem nepromluví ani slovo, jediný zájem je o jejich pojišťovací kartičku, jsou frustrované, zakomplexované a nepříjemné. Takových si nevážím. Je to o empatii, kouzlu osobnosti, rozumu a kusu dřiny na sobě samém. Proto si myslím, že je velmi krátkozraké jedno či druhé pohlaví na záchrance privilegovat, či dokonce vystrnadit.“ [40]

Zajímavý je též názor MUDr. Jiřího Franze: *„Já si pořád myslím, a oprávněně, že k záchranné službě patří diplomovaná zdravotní sestra (a pak je jedno, jestli je to žena či muž), která má odslouženo alespoň 3-5 let na intenzivním lůžku kdekoliv. Má-li k tomu navíc nějaký ten ARIP, záchranářskou školu či cokoli jiného, je k nezaplacení. Nestydatostí je zbavovat se ženského faktoru u záchranných služeb aktivně, cíleně, proklamativně, nebo dokonce a priori hlásat, že přednost budou mít muži, vzhledem k fyzické náročnosti této práce a jiné podobné nehorázné nesmysly. Zdravotní sestra od intenzivního lůžka je zkrátka bonus a měla by být nedotknutelná a bezpodmínečně požadovaná jak do posádek RLP, tak především RZP. Tomu nelze zabránit - bohužel. Je třeba jen věřit, že i budoucnost ukáže, jak nemyslitelná je neomalená likvidace ženského faktoru v přednemocničních oborech.“* [40]

Záchranář Trochta Marek: *„Můj názor je, že ženy k ZZS patří stejně jako muži. Jak bylo již dříve zmíněno, je to kraj od kraje jiné. Někde je víc žen než mužů a naopak. Takže asi záleží, kde se člověk narodí. Osobně znám spoustu žen (i studentek) záchranářek, které by v ledasčem strčily muže do kapsy jak svou pracovitostí a pílí, tak i svou odborností. Takovým lidem fandím a s takovými chci pracovat, i když realita je leckdy jiná. Je spousta mužů, kteří berou své povolání jen jako prestižní záležitost a je spousta žen, které berou svou práci jako životní poslání. Bohužel některá děvčata to kazí ostatním kolegyním tím, že jak se jedná o nějakou „těžší práci“, hledají různé kličky, jak se tomu vyhnout, jak využít někoho jiného - muže - ve svůj prospěch.“* [40]

Změny na pražské záchrance

V hlavním městě Praze jezdili u Zdravotnické záchranné služby spoustu let pouze muži, od listopadu 2016 je tomu však jinak. ZZS se rozhodla dát šanci i ženám a při výběrovém řízení jich osm úspěšně prošlo. Do této doby působily ženy pouze jako lékařky, dispečerky nebo inspektorky provozu, nikoliv jako záchranářky. Na webových stránkách Českého rozhlasu se objevil zajímavý článek o tom, zda ženy u záchranky obstojí a budou zvládat veškeré náležitosti práce, či ne. [41]

„Nejvíce se těším na zajímavou práci a pocit uspokojení, že dělám to, co jsem vždycky chtěla,“ říká 25letá Aneta Bejrová, která se stala jednou z prvních pražských záchranářek. Tato vystudovaná záchranářka pracovala přes dva roky na dispečinku ZZS, v článku uvádí: *„Studovala jsem, abych se mohla stát záchranářkou. Navíc chci poznat druhou stranu práce a zkusit zúročit v terénu to, co znám z dispečinku, a naopak.“* vysvětluje Bejrová. Také Jana Smutná, která pracovala na ARO, se chce stát záchranářkou a bylo jí to umožněno právě na pražské záchrance *„Je to srdcová záležitost. Někdo má rád matematiku a učí na škole. Já ráda pomáhám lidem, a proto se chci stát záchranářkou.“* [41]

Tato přívětivější éra přišla s nástupem nového ředitele Petra Koloucha na pražskou záchranku, který po šestnácti letech vystřídal bývalého ředitele Zdeňka Schwarze, jehož názor je neměnný: *„Možná se změnila vůle, ale nezměnil se zákon. Legislativa neumožňuje ženám práci v tomto provozu, nemohou tahat těžká břemena, tedy pacienty. Nemají také řidičské oprávnění na nákladní vůz a sanitky jsou nákladní vozy.“* udává Schwarz. [41]

Dle Schwarzova názoru by došlo k porušení zákona, pokud by ženy „tahaly“ pacienty, což však Pražská záchranka odmítá: *„Hledali jsme a našli způsob, jak v zákonném rámci ženy do provozu znovu začlenit.“* dodává Kolouch. Žena prý smí pacienta jednorázově vyzvednout do sanitního vozu, a pokud jde o obézního pacienta, může poprosit o pomoc kolemjdoucího nebo si zavolat hasiče či policisty, jako to funguje v ostatních krajích. Řidičský průkaz skupiny C si ženy musí během tříměsíční zkušební doby povinně dodělat na náklady pražské záchranky. Pan Kolouch taktéž počítá s tím, že ženy budou při výjezdech i řídit sanitky. [41]

Záchranáři si ale stále nejsou jisti, zda budou ženy náročnou práci zvládat, nejen po fyzické stránce ale také, pokud se vyskytne například agresivní pacient, kterého dle názoru záchranářů zvládnou spíše dva muži než žena. Záchranářky však hrdě bojují za své a tvrdí, že když to zvládnou ženy v jiných krajích, ony to zvládnou také. Jana Smutná dodává také, že záchranářky by neměly podcenit fyzickou přípravu: *„Kolem žen záchranářek panuje*

spousta mýtů, které jsou dány obecným ideálem ženy jako takové. Pokud bude žena fyzicky zdatná a nepodcení fyzickou přípravu, tak dokáže provoz v Praze fyzicky zvládnout.“ vysvětluje Smutná. Dalším argumentem záchranářů je představa ženy za volantem sanitního vozu s majáky, ani to však záchranářky neodradí a jsou ochotny své řidičské schopnosti vytrénovat natolik, aby se mužům vyrovnaly, a berou to jako výzvu. [41]

„Každá změna s sebou přináší pozitiva a negativa. Týmy mužů a žen ale fungují také u policie. Záchranářská práce je navíc pečující profese a ženy do této služby rozhodně patří. Jsem tedy přesvědčen, že plusy budou převažovat,“ uzavírá Kolouch. [41]

II PRAKTICKÁ ČÁST

6 CÍLE A METODIKA PRÁCE

6.1 Cíle práce

- Zjistit, zda jsou ženy dle názorů záchranářů schopné vykonávat profesi zdravotnického záchranáře stejně kvalitně a plnohodnotně jako muži.
- Porovnat názory záchranářů mezi krajem Olomouckým, Zlínským a Jihomoravským.
- Prezentovat názory žen záchranářek na problematiku genderu v povolání zdravotnického záchranáře.
- Shromáždit údaje o současné situaci, týkající se přítomnosti žen u zdravotnické záchranné služby v České republice a v zahraničí.

6.2 Metodika práce

Teoretickou část bakalářské práce jsem zpracovala na základě informací ze zdrojů uvedených v seznamu použité literatury. Praktickou část práce tvoří výsledky polostandardizovaných rozhovorů pro zdravotnické záchranáře a dotazník pro příslušníky zdravotnických záchranných služeb v cizích zemích, za účelem zjištění situace i za hranicemi České republiky.

6.2.1 Sběr dat

Rozhovory: Sběr informací pomocí polostandardizovaných rozhovorů probíhal na základě předem domluvených schůzek se zdravotnickými záchranáři krajů Olomouckého, Zlínského a Jihomoravského, kde jsem (s jejich ústním souhlasem) pomocí diktafonu zaznamenávala jejich názory ve formě odpovědí na mé otázky.

Dotazník: Dotazníkové šetření probíhalo pomocí vytvoření online dotazníku na stránce www.google.com, kde jsem v anglickém jazyce vypracovala online dotazník pro zdravotnické záchranáře. Dále jsem pomocí internetu vyhledala e-mailové adresy zdravotnických záchranných služeb hlavních měst cizích států, zaslala žádost o rozeslání dotazníku zdravotnickým záchranářům a jejich následné vyplnění. Sběr dat probíhal od října 2016 do března 2017.

6.2.2 Skupina respondentů

Rozhovory: Respondenty pro rozhovory tvořili zdravotničtí záchranáři a řidiči vozidel zdravotnické záchranné služby z krajů Olomouckého, Zlínského a Jihomoravského. Rozhovory jsem provedla celkem s 20 respondenty - muži i ženami, z toho 8 dotazovaných byli záchranáři a řidiči z Jihomoravského kraje, 6 bylo z kraje Olomouckého a 6 ze Zlínského kraje. V Olomouckém kraji odpovídalo 5 záchranářů a 1 řidič vozidla ZZS, ve Zlínském kraji 4 záchranáři a 2 řidiči vozidla ZZS, v kraji Jihomoravském odpovídalo 7 záchranářů a 1 řidič vozidla ZZS. Muži tvořili převážnou většinu dotazovaných respondentů, a to konkrétně 18. Názory žen záchranářek mám pouze dva z důvodu malého zastoupení žen na základnách záchranné služby. Z kraje Zlínského je v rozhovorech jeden názor zástupkyně za ženské pohlaví a z kraje Jihomoravského také názor jedné záchranářky, v kraji Olomouckém ženy – záchranářky odmítly spolupráci, z tohoto důvodu jsem zde žádný názor žen daného kraje neprezentovala.

Dotazník: Dotazník v anglickém jazyce jsem rozeslala na záchranné služby celkem 10 hlavních měst evropských i mimoevropských států. Celkem na dotazník odpovědělo 15 zdravotnických záchranářů ze Švýcarska a 19 z Finska. Z ostatních zemí se mi odpovědí nedostalo. Mezi oslovené země patřily: Kanada, Velká Británie, Švédsko, Norsko, Chorvatsko, Rakousko, Dánsko a Německo. Žádost o rozeslání dotazníku zdravotnickým záchranářům jsem posílala vždy na základny hlavních měst daných států. Ve Švýcarsku mi dotazník vyplnili zaměstnanci záchranných služeb v hlavním městě Bernu, ve Finsku záchranáři z Helsinek (blíže viz obr. 1).

6.2.4 Rozhovor

Při tvorbě otázek pro rozhovor jsem se zaměřila na dotazy týkající se pozice žen u záchranných služeb a převážně na názory a zkušenosti mužů se ženami v posádkách. Před začátkem rozhovoru jsem se napřed zeptala respondentů na jejich věk a roky odsloužené praxe, abych měla představu, jak zkušení lidé mi odpovídají na otázky, případně jak se liší názory služebně mladších záchranářů od starších. Rozhovor začíná obecnými otázkami, kdy jsou záchranáři dotazováni, zda se ženou již v posádce sloužili, jestli mají pocit, že tuto náročnou práci ženy s přehledem zvládají, zda vnímají nějaké odlišnosti ve spolupráci se ženou a mužem apod. Cílem bylo zjistit, jaký je celkový přístup záchranářů k ženám vykonávajícím tuto profesi, případně zda se názory výrazně liší. Otázka č. 1 je rozdílná pro muže a pro ženy, kdy mužů záchranářů se ptám, zda vnímali nějaký rozdíl, když s nimi

sloužila v posádce žena, než když sloužili v čistě mužské posádce. Žen záchranářek se ptám, jak vnímají přístup mužů v posádce k nim, jakožto k ženám, a zda mají pocit, že jsou nějak zvýhodňovány, nebo naopak znevýhodňovány. Otázky se mi zdají v podstatě stejné, jsou pouze upraveny pro dané pohlaví, ale zjišťuji tímto tytéž informace. Otázkou č. 4 zjišťuji, zda by dle názorů záchranářů byla schopna zásahu čistě ženská posádka, a také při záporné odpovědi žádám o objasnění důvodů, proč by samotné ženy výjezd nezvládly. V následujících dvou otázkách se ptám záchranářů, zda mají pocit, že jsou se ženami v posádkách nějaké problémy v komunikaci či spolupráci, a také zda osobně preferují v posádce muže, ženu, nebo zda nečiní rozdíly. V dalších otázkách se ptám na konkrétní příklady výhod a nevýhod žen v posádce, žádám o uvedení konkrétních příkladů z praxe, kdy by se žena v posádce hodila, a kdy by zde byla naopak nevýhodou. Jednou z posledních otázek je dotaz, zda záchranář ví o nějakých problémech, které ženy na pracovištích způsobují svou přítomností, na což se ptám čistě pro zjištění dalších důvodů, proč je žen na záchranných službách tak málo. Poslední dvě otázky jsou zaměřeny na osobní názor záchranáře, zda by považoval za vhodné, kdyby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání k ZZS i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví. Vhodně formulovanými otázkami se pokouším zjistit, jaká je současná situace na záchranných službách v daných krajích. Celý dotazník a jeho přesná struktura je k dispozici v příloze č. 1.

6.2.3 Dotazník

V úvodu, po oslovení respondentů, je vysvětlení účelu a zaměření předkládaného dotazníku s žádostí o jeho vyplnění a poděkování za spolupráci (viz příloha č. 2a).

Dotazník se skládá jak z uzavřených otázek s odpovědí ano/ne, případně výběru z možností, tak z otázek otevřených, kde je prostor na vyjádření konkrétního názoru respondenta. Úvodní část je zaměřena na identifikaci respondentů z pohledu věku, pohlaví, délky praxe, vzdělání a současné pozice u záchranné služby (viz příloha č. 2b).

V další části dotazníku se zabývám konkrétními otázkami ohledně zkušeností respondenta. První otázka zjišťuje, zda respondent již v posádce se ženou sloužil nebo ne, abych měla představu, zda odpovídá dle svých osobních zkušeností, nebo zda je jeho názor utvořen pouze z převzetí názoru cizího. Další otázka se týká odhadu procentuálního zastoupení žen u zdravotnických záchranných služeb v jeho či její zemi, opět abych měla představu o situaci v dané zemi. Následuje otázka týkající se rovnosti příležitostí pro ženy a muže v tomto oboru. V otázce číslo 4 se dotazuji na osobní názor záchranáře, zda je žena

schopna vykonávat toto povolání plnohodnotně a na stejné úrovni jako muž, kterou zjišťuji respondentovo postavení k této problematice. V páté otázce zjišťuji, zda jsou dobře fyzicky připravené ženy dle názoru záchranáře schopny bez větších obtíží polohovat a odtransportovat pacienta, jako muži záchranáři. Dále se také ptám na preference respondenta vzhledem k složení posádky, zda raději slouží s mužem či ženou, nebo zda nečiní rozdíly. Následující dvě otázky se zabývají výhodami a nevýhodami žen v posádce a uvedením konkrétních příkladů, kdy mi respondenti vypsali, při kterých výjezdech a ve kterých situacích je výhodou mít v posádce ženu, a ve kterých naopak nevýhodou. Poslední otevřenou otázkou žádám respondenty o uvedení jejich připomínek a poskytnutí dalších důležitých informací, týkajících se postavení žen u záchranných služeb v jejich zemi. Více k dotazníku viz příloha č. 1a-1c.

6.2.5 Metoda vyhodnocení dat

Záznamy rozhovorů jsem ručně doslovně přepsala podle originální nahrávky z diktafonu a výsledky vyhodnotila tzv. „čárkovací metodou".

Data z dotazníků jsem vyhodnotila pomocí Google tabulky obsahující veškerý souhrn odpovědí a vytvořila grafy za pomocí programu MS Excel, které jsou uvedeny v praktické části bakalářské práce.

6.3 Výsledky a jejich analýza

6.3.1 Rozhovor

Rozhovory vyhodnocuji mimo jiné dle subjektivního pocitu, který ve mně zanechaly při osobním setkání, originály rozhovorů jsou v podkapitole 7. 1. V této podkapitole porovnávám názory jednotlivých záchranářů, žen a mužů, a také podobnost či odlišnost názorů mezi jednotlivými kraji. Pokouším se podobné názory sjednotit do skupin a přehledně a srozumitelně je prezentovat.

Na první otázku, zda respondent již sloužil se ženou v posádce, odpověděli všichni, kromě jednoho záchranáře z Olomouckého kraje, že ano. 7 záchranářů nevnímalo žádný rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou, ostatních 13 záchranářů uvádělo nejrůznější příklady rozdílů, které ve službě se ženou vnímali. Mezi nejčastější patřily: rozdíl ve fyzické zdatnosti (3 záchranáři uvedli tento názor – 2 z JmK, 1 z OK), rozdíl v přístupu k pacientovi (2 záchranáři - 1 z OK, 1 ze ZK), působení žen na děti (1 záchranář z OK), pohodovější atmosféra se ženou v posádce (1 záchranář z OK), empatičtější přístup ženy (1 záchranář

ze ZK), lepší působení na pacienta (1 záchranář z JmK). Dva záchranáři uvedli, že je to individuální a nedá se tudíž rozlišit čistě žena a muž, ale je nutné brát v potaz charakter a osobnost daného záchranáře či záchranářky. Záchranářka ze Zlínského kraje i záchranářka z Jihomoravského uvedly, že je kolegové muži obvykle šetří a pomáhají jim. Názory mezi jednotlivými kraji se nijak výrazně u této otázky nelišily. Ze 7 záchranářů, kteří uvedli, že žádný rozdíl mezi ženskou a mužskou posádkou nevnímali, byli 3 z Jihomoravského kraje a 3 ze Zlínského kraje, 1 záchranář z Olomouckého kraje uvedl tentýž názor.

Ve druhé otázce jsem se záchranářů ptala, zda si myslí, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně plnohodnotně a kvalitně jako muž. Až na jednoho záchranáře ze Zlínského kraje všichni respondenti odpověděli, že ano, je schopna plnohodnotného výkonu povolání. 2 záchranáři uvedli, že žena mnohdy tuto práci zvládá i lépe než muž, jednalo se o záchranáře z Olomouckého kraje. Dva záchranáři ze Zlínského kraje uvedli, že je však nutné, aby žena počítala s tím, že jde o fyzicky náročnou práci, a byla na to náležitě připravena. Jeden záchranář z Jihomoravského kraje také uvedl, že záleží na lokalizaci základny. Pochopila jsem to tak, že na základnách, které jsou mimo město a nemají za den tolik výjezdů, mohou být ženy záchranářky zaměstnány, ale ve městě by to nemusely fyzicky zvládnout. Při hodnocení této otázky mi vyšel s nejvíce kladnými odpověďmi Jihomoravský a Olomoucký kraj, kde téměř všichni záchranáři odpověděli, že ženy mohou toto povolání vykonávat plnohodnotně. Ve Zlínském kraji takto odpověděly dvě třetiny záchranářů.

Třetí otázkou jsem zjišťovala, zda si záchranáři myslí, že dobře fyzicky připravená žena je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář. V Olomouckém kraji přesně polovina záchranářů odpověděla, že ano, 2 záchranáři odpověděli NE a 1 záchranář odpověděl „jak která“. Ve Zlínském kraji 2/3 (4 osoby) záchranářů odpověděly, že je žena schopna polohování a transportu pacienta, 1 záchranář odpověděl záporně a 1 odpověděl „jak která“. V Jihomoravském kraji 75 % záchranářů odpovědělo kladně na tuto otázku, 1 záporně a 1 odpověděl „jak která“. Procentuálně nejvíce kladných odpovědí uvedl Jihomoravský kraj (75 %), dále kraj Zlínský (67 % kladných odpovědí) a Olomoucký kraj s 50 % kladných odpovědí. Obě respondentky uvedly, že je žena schopna transportu pacienta s podmínkou, že má k dispozici zdravotnické pomůcky určené k transportu, a také, pokud je mladá a fyzicky zdatná.

Ve čtvrté otázce se záchranářů dotazuji, zda si myslí, že by byla schopna zásahu čistě ženská posádka. Názory se různí. V Olomouckém kraji odpověděla 1/3 záchranářů, že by taková posádka mohla bez problémů fungovat a zbylé 2/3 uvedly připomínky, proč by taková

posádka nemusela být úplně vhodná. 1 záchranář je toho názoru, že by posádka čistě ženská jistě nepochybila na kvalitě péče po stránce odborné, ale transport by však byl problémem, další záchranář si není jist řidičskými schopnostmi záchranářek, 1 záchranář uvedl, že v takové situaci by záleželo na tom, o jaký výjezd jde a 1 záchranář si také myslí, že by v posádce ten mužský element chyběl. Ve Zlínském kraji též 2 záchranáři (1/3 z dotazovaných) nevidí žádný problém v odborných schopnostech takové posádky, zbylí 4 (2/3) záchranáři mají připomínky. Všichni z těchto 2/3 si myslí, že po odborné stránce není problém, vidí však mínus v transportu pacienta, a taky si nejsou jisti, zda by ženy samy zvládly náročnější výjezdy. V Jihomoravském kraji bylo 50 % kladných odpovědí a 37,5 % (3 záchranáři) odpovědí záporných, 1 záchranář vidí problém v dopravě pacienta. Procentuálně nejvíce kladných odpovědí má tedy Jihomoravský kraj (50 %), Zlínský i Olomoucký kraj má 1/3 kladných odpovědí a 2/3 odpovědí s připomínkami. Obě ženy z OK a ZK si myslí, že by byla zásahu schopna čistě ženská posádka a nevidí v tom žádný problém.

V páté otázce jsem zjišťovala další možné důvody, proč je tak málo žen na záchranných službách. Využila jsem k tomu otázku, zda jsou si záchranáři vědomi nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce. V Olomouckém kraji 5 záchranářů (83 %) uvedlo, že si nejsou vědomi jakýchkoliv překážek ve spolupráci, 2 z nich však napadlo, že by se mohly vyskytnout nějaké osobní nesympatie, což však platí všeobecně i mezi pracovníky stejného pohlaví, a 1 záchranář uvedl, že je to „o lidech“, nedá se to tudíž zobecnit. Ve Zlínském kraji odpovědělo 5 záchranářů (83 %), že nepozoruje žádné překážky ve spolupráci a 1 záchranář odpověděl, že překážky jsou kvůli ženskému egu a neochotě přizpůsobit se mužům v posádce, dle jeho dosavadních zkušeností. V kraji Jihomoravském odpovědělo 7 záchranářů (88 %), že nepozorují ani nepociťují žádné překážky ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce a 1 záchranář uvedl, že problémy jsou, ale pokud si spolu rozumí, tak není problém. 1 záchranář také uvedl, že sice zásadní překážky ve spolupráci nejsou, ale že ženy svoji práci absolutně nezvládají. Další ze záchranářů ještě dodal, že je to „o lidech“. V této otázce opět nepozoruji zásadní odlišnosti mezi názory záchranářů v různých krajích.

Šestou otázkou zjišťuji, s kým se záchranářům v posádce lépe slouží, zda se ženou, mužem, nebo je jim to jedno a nečiní rozdíly. V Olomouckém kraji 5 záchranářů (83 %) odpovědělo, že nečiní rozdíly mezi pohlavími a je jim jedno, s kým slouží, 1 záchranář uvedl, že upřednostňuje v posádce muže a dodal, že „je to o lidech“, ale primárně rozdíly daný respondent nečiní. Ve Zlínském kraji 50 % dotazovaných záchranářů nedělá rozdíly mezi

pohlavími, 1 záchranář upřednostňuje v posádce muže, 1 udává, že je to „o lidech“ a 1 raději jezdí se ženou, protože se chovají hezky k pacientům, a takový přístup mu vyhovuje. V Jihomoravském kraji 63 % záchranářů nečiní rozdíly mezi pohlavími, a z nich 2 ještě dodávají, že je to „o lidech“, 3 záchranáři (38 %) upřednostňují v posádce muže.

V sedmé otázce jsem se ptala záchranářů, zda si myslí, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou, a pokud ano, aby uvedli nějaké příklady. V Olomouckém kraji záchranáři nejčastěji uváděli, že ženy lépe působí na dětské pacienty, díky svému přirozenému mateřskému přístupu, dále také na mladistvé a děvčata. Další skupinu názorů tvořily výjezdy k rodičkám, potratům a gynekologickým obtížím, zkrátka zásahy do intimity ženy. Bylo také řečeno, že například na agresivní opilce působí ženy jinak, a takový opilec potom třeba ženu nenapadne tak, jako by mohl chtít napadnout muže. Jednoho záchranáře také napadlo, že ženy působí lépe na seniory a starší osoby, které potřebují vlídné slovo a jemný přístup. U řešení osobních problémů prý také pacienti vnímají pozitivněji ženu záchranářku. 1 záchranář odpověděl, že nevnímá žádná pozitiva v přítomnosti žen v sanitce, že jde o to, jaká je člověk osobnost a nezáleží tudíž na pohlaví, co se v přístupu k pacientovi týče. Ve Zlínském kraji bylo stejně jako v Olomouckém nejvíce odpovědí, že dětští pacienti vnímají lépe ženy. Mezi další pozitiva záchranáři přidali výjezdy týkající se řešení rodinných problémů, psychické potíže pacienta, fyzické napadení ženy či sexuální zneužití. 1 záchranář také řekl, že ženy dokážou svým přístupem naladit pacienta tzv. na „lepší notu“, a už jen to mu pomáhá. 1 záchranář neshledává žádná pozitiva v přítomnosti ženy v posádce ZZS. V Jihomoravském kraji opět většina záchranářů vidí nejlepší příklad v ženském přístupu k dětským pacientům (75 % záchranářů), mezi další názory patří např. ošetřování starších osob, rodiček, gynekologické obtíže žen, umírání, emoční případy, agresivní opilci a ženy muslimské víry, kde na ženu nesmí sáhnout jiný muž kromě jejího manžela, ani lékař, ani záchranář, jedině žena. 1 záchranář stejně jako v kraji Olomouckém i Zlínském nenachází žádná pozitiva v přítomnosti žen v posádce.

Osmou otázkou zjišťuji, zda záchranáři vidí naopak nějaké nevýhody a situace, kde není přínosem mít ženu v posádce. Mezi nejčastější příklady patřily výjezdy k mužským podnapilým a agresivním či zdrogovaným pacientům, což si trochu protiřečí s předešlou otázkou, kde právě tyto případy uváděli záchranáři jako pozitivní k přítomnosti žen v posádce. Jeden záchranář to vysvětlil tak, že jsou různé druhy „opilců“ a někteří právě mají blok, když vidí ženu a nedovolí si tolik jako k muži, a někteří jdou naopak po slabším jedinci, což je v takovém případě žena. Mezi další pro ženy nevýhodné situace patřily ty, kde je nutné

vyproštění pacienta, dále také těžcí a hmotní pacienti, snášení pacientů a transport z míst, kde je nutná větší fyzická síla, a také kontakt s psychicky narušenými pacienty. Ve Zlínském kraji stejně jako v Olomouckém padl nejčastější příklad ve výjezdech k mužským podnapilým a agresivním osobám. Dalším nejčastěji uváděným příkladem byly pacienti o velké hmotnosti a jejich transport. V neposlední řadě byly zmiňovány případy, kdy hrozí riziko fyzického napadení záchranáře a dále hromadná neštěstí. 1 záchranář neshledává žádný případ negativním pro přítomnost ženy v posádce ZZS. V Jihomoravském kraji stejně jako v Olomouckém a Zlínském uvádějí záchranáři riziko pro ženu v posádce při výjezdech k mužským podnapilým a agresivním pacientům a také k příslušníkům některých národnostních menšin. Kromě transportu a snášení pacienta z vyšších pater také uvádějí, že by nemuselo být vhodné, aby byly ženy přítomny u kritických dětských pacientů či smrti dítěte. Záchranářka z JmK je názoru, že nemá pocit, že by někdy něco nezvládla, a proto nevidí žádná negativa v přítomnosti ženy v posádce. Záchranářka ze Zlínského kraje uvedla jako těžší případy právě agresivní opilé osoby, ale také dodala, že se doposud necítila v takových situacích nijak zvlášť ohrožena jen proto, že je žena.

Otázkou č. 9 zjišťuji, zda existují nějaké problémy na pracovištích, kde jsou ženy ve výjezdových skupinách, které jsou způsobeny právě jejich přítomností. Jde pouze o další z možných důvodů, proč je žen u záchranných služeb tak málo. V Olomouckém kraji 5 ze 6 záchranářů nepozoruje žádné problémy způsobené ženami na základně, jednoho záchranáře napadlo, že by mohl být problém, pokud spolu dva lidé žijí a snaží se domlouvat služby a plánovat dovolenou apod. Ve Zlínském kraji si 3 ze 6 záchranářů (včetně záchranářky) nejsou vědomi jakýchkoliv potíží způsobených ženami. 1 záchranář uvedl, že o problémech ví, ale dále je nechtěl rozebírat, další záchranář uvedl jako možnou hrozbu tzv. „ženské ego“, vysvětlil mi to tak, že se ženy obvykle odmítají přizpůsobit mužům v posádce a chtějí neustále obměňovat postupy a vymýšlet něco nového, což ostatním může například znepříjemňovat práci. Zajímavý je též názor záchranáře, který říká, že ženy některé výjezdy probírají déle než by měly, protože jsou moc citlivé. V Jihomoravském kraji 5 z 8 záchranářů nenapadají žádné problémy, 2 vidí negativně situaci, pokud vzniknou nějaké citové vazby mezi spolupracovníky, a jeden záchranář odpověděl, že problémy jsou všude.

V otázce č. 10 se ptám záchranářů, zda by považovali za vhodné, aby součástí přijímacího pohovoru do zaměstnání byly i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví. Většina záchranářů je pro, aby takové testy byly, někteří však uvádí připomínky. V Olomouckém kraji je pro testy 100 % dotazovaných záchranářů, jeden z nich však

upozorňuje, že by bylo vhodnější spíše periodické přezkoušení, protože na jednorázovou zkoušku se podle jeho názoru dokáže připravit každý, ale udržet tělo v kondici už není tak jednoduché. Další záchranář také připomíná, že by bylo dobré zohlednit věk záchranáře, protože není fyzicky možné dosáhnout stejného výkonu jako například o dvacet let mladší kolega. Ve Zlínském kraji bylo 5 ze 6 záchranářů pro testy a jeden uvedl, že by to bylo nevhodné, jelikož by takové testy podle něj diskriminovaly ženy, a proto by měly mít u fyzických testů nějaké zvýhodnění. Žena záchranářka ze Zlínského kraje je také pro, aby se konaly fyzické testy, ale i tak považuje za vhodné, aby byly ženy „trošičku" zvýhodněny. V Jihomoravském kraji je pro 5 z 8 záchranářů, tři z nich mají připomínky. Jeden si není jist, zda by měly být podmínky úplně stejné pro muže a pro ženy, další má nápad udělat testy stejné tabulkově podle věku a pohlaví, a třetí záchranář by hledal inspiraci v armádě a dalších složkách, kde jsou ženy zaměstnávány. Další 3 záchranáři, kteří byli spíše proti testům, uvedli jako hlavní důvody Zákoník práce, kde jsou jasně stanoveny limity pro zvedání těžkých břemen, a ty jsou odlišné pro muže a pro ženy. Tito respondenti také uvedli, že pokud už by takové testy měly přijít, měli by být žadatelé rozděleni do skupin podle věkových tabulek a také podle pohlaví. Tohoto názoru je i žena záchranářka z Jihomoravského kraje.

Jedenáctá a závěrečná otázka zjišťuje, zda by po splnění takovýchto stejně náročných testů záchranáři brali kolegyně jako rovnocenné pracovní partnery. Záchranáři z Olomouckého kraje odpovídali nejčastěji, že berou kolegyně jako rovnocenné i bez jakýchkoliv testů, 2 záchranáři odpověděli, že ANO, že by je po takových testech brali rovnocenně, a 1 záchranář uvedl, že i když kolegyně udělá jakékoliv testy, je to stále žena a od přírody a díky slušnému vychování jí má tendenci pomáhat. Ve Zlínském kraji odpovědělo 5 záchranářů včetně záchranářky, že by po splnění testů brali kolegyně jako rovnocenné a jeden záchranář bere kolegyně jako rovnocenné i bez testů. V Jihomoravském kraji 5 záchranářů včetně záchranářky také odpověděli, že by kolegyně brali rovnocenně po splnění testů, 2 záchranáři je berou jako rovnocenné i bez testů a pro jednoho záchranáře bude žena vždycky ženou, která nic nezvládne, ať už udělá jakýkoliv fyzický test.

7 INTERPRETACE ZÍSKANÝCH DAT

7.1 Rozhovory

Olomoucký kraj

Rozhovor č. 1

Pohlaví: muž

Věk: 33 let

Pozice u ZZS: zdravotnický záchranář

Délka praxe u ZZS: 7 let

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Se ženou jsem v posádce sloužil, buď jako s lékařkou, nebo stážistkou. Rozdíl tam byl maximálně ve fyzické zdatnosti, ale to je tak všecko. Možná ještě v přístupu k pacientovi jako k člověku, a taky k dětským pacientům.“

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „Já si myslím, že to určitě jde. Nevím sice, jestli plnohodnotně jsou schopny nahradit fyzické síly, ale myslím si, že pokud můžou sloužit v armádě na stejných pozicích jak muži, tak můžou sloužit i na záchranné službě.“

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „Tak pokud je fyzicky zdatná… určitě by měla zvládnout alespoň přesun z nebezpečné zóny do bezpečné, pokud by se ocitli v nějaké nebezpečné situaci.“

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „To nemůžu posoudit, protože jsem to nikdy nezažil. Z praxe vím, že takové posádky fungují nebo fungovaly na Vysočině, ale jak to tam fungovalo, nebo jestli to ještě funguje, to si netroufnu odhadnout. Po stránce odborné si myslím, že určitě, po stránce dopravy

pacienta a vyprošťování stále narážím na tu fyzickou zdatnost, ale nejsem schopen posoudit, záleží to na fyzické zdatnosti jedinců.“

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „Pokud tam nenastanou nějaké osobní nesympatie, což se může stát v rámci nějakých osobních vztahů a podobně, tak si myslím, že by tam překážka být neměla.“

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Mně osobně je to asi jedno.“

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Já si myslím, že by mohla být výhodou, co se týče dětí tím mateřský přístupem, nebo spíš tím ženským, nemusí být mateřský, protože to může být člověk, který dítě nemá. Myslím si, že by to mohlo být výhodnější, určitě bude líp působit na to dítě - míň stresující, jak škaredej chlap.“

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Kdyby bylo potřeba někoho akutně vyprostit, třeba z důvodu dopravní nehody, kde je hořící automobil a bylo by potřeba fyzické síly, obrovské, aby toho člověka dostali z toho vozu ven.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „Tady bychom spíš narazili na ty vztahy. Pokud dva lidi spolu žijí, je problém s plánováním služeb, dovolených. Pokud by tam došlo na nějaké nesympatie, tak s obsazováním služeb, kdy by ti lidi spolu třeba nechtěli pracovat, ale jinak já osobně si myslím, že tady ty smíšený stanoviště jsou na tom líp, než když je stanoviště vyloženě mužské. Ta komunikace je trošku o něčem jiném. Ty ženský na tu záchranku patří, ne jenom na ten dispečink, ale i do výjezdu. Byť tam nějaké omezení být může,

ale nemyslím si, že to je tak markantní, když jsou ženy schopné zastávat vysoké pozice v armádě a u policie. Jde tam o to nastavit nějakou laťku, a pokud to splní, ty fyzický testy, který by se mohly zavést, pak nevidím problém.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

„Já si myslím, že do výjezdové skupiny určitě, tam by fyzické testy být měly a myslím si, že je špatně, že nejsou. Neříkám, že by měly být nějak náročné, měl by to být stejný dril tak, jak je u hasičů nebo u policie, tak bych to možná až nehrotil, ale prostě nějaké zkoušky fyzické zdatnosti, aby ten člověk ukázal, že není úplnej lempl. Druhá věc je ta, že by měl být nějaký systém zaměstnávání u té záchranky nastavený tak, že v případě, pokud by někdo pozbyl fyzickou schopnost, tak by měl mít možnost tam někde zůstat v té organizaci, protože na druhou stranu, pokud pracujeme ve zdravotnictví, tak já tady tu práci dělám přes deset let a já nic jinýho neumím. Pokud bych teda pozbyl schopnost zachraňovat na emergency, jezdit na záchrance, tak bych mohl tak sedět na dispečinku se sluchátkama, nebo být někde v kartotéce.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

„Určitě! Říkám, já v tom problém nevidím, a pokud by se nastavila nějaká laťka, kde ta ženská by dokázala, že se tím smaže ten rozdíl a že to fyzicky zvládne, tak nevidím jediný důvod, proč by tam nemohla pracovat. Myslím si osobně, že by tam pracovat měly ženský. Přijde mně to v tom Brně osobně jako diskriminace.“

Rozhovor č. 2

Pohlaví: muž

Věk: 33 let

Pozice u ZZS: zdravotnický záchranář

Délka praxe u ZZS: 3 roky

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Nesloužil jsem se ženou v posádce."

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „Ano, kolikrát i líp bych řekl."

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „V tom asi budou mít trošinku děvčata nevýhodu, co se týče té síly a manipulace s těma lidma."

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „Schopna by toho asi byla, záleželo by na situaci, o co by šlo."

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „Ne, ničeho."

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Nečiním rozdíly."

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Můžou to být určitě dětští pacienti a jsou to i takový ti starší, kteří potřebují to vlídné slovo, tam ty ženy jsou dobré."

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Jsou to zase pacienti mužští, podnapilí, agresivní nebo zase takový ti těžcí, hmotní."

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „Nevím o ničem. Myslím si, že ve smíšených kolektivech to funguje podstatně líp.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „Ano.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Dokážu ji brát jako rovnocenného i bez toho, ale určitě by to pro ně bylo lepší, věděly by, že jsou schopny to zvládnout, že se na ně můžete spolehnout i co se týče fyzických kritérií.“

Rozhovor č. 3

Pohlaví: muž

Věk: 26 let

Pozice u ZZS: řidič vozidla ZZS

Délka praxe u ZZS: 2 roky

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Ano sloužil, rozdílu jsem si nevšiml."

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „V některých případech ano, v některých případech ne, v některých je ženská lepší jako chlap."

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „To si myslím, že ne."

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „Tak… schopná by byla."

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „Ne, nevšimnul jsem si, že by to bylo nějak jinak, jak když slouží člověk s chlapem."

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Nedělám rozdíly."

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Určitě, pokud se jedná primárně třeba o dětské pacienty. Nebo i o agresivní opilce, tak tehdy ta ženská je pro opilého chlapa mnohdy blokem po ní vystartovat, zas naopak je vystavená potom většímu riziku třeba nějakého sexuálního obtěžování ze strany takového pacienta. Od toho si myslím, že je výhodnější třeba, když už tam ta žena v té posádce je, tak že je tam i ten chlap, kterej ji nějakým způsobem pohlídá."

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Tak jak jsou výhody, tak jsou i nevýhody. Může to být v případě těžkých pacientů, v případě nutnosti vyproštění nějakýho těžkýho pacienta. Všeobecně třeba snesení stopadesátikilovýho chlapa nebo prostě stokilovýho, stačí aji osmdesátikilovej chlap někde v šestým patře po schodech. To je pak na bedrech toho řidiče.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „Ne, nevím o ničem takovým.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „Ano.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Ano, a i když to nesplňuje, tak ji pořád beru jako rovnocenného spolupracovníka.“

Rozhovor č. 4

Pohlaví: muž

Věk: 36 let

Pozice u ZZS: zdravotnický záchranář

Délka praxe u ZZS: 12 let

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Jak v které, to je individuální."

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně

   a plnohodnotně jako muž?

   „Ano."

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „To je zavádějící otázka, ale ano. Když, tak si na pomoc zavoláme hasiče, a je jedno, jestli tam bude silnější muž, protože i muž může mít padesát kilo a nemusí být konstitučně... A může být žena, která má 80 kilo a chodí do posilovny a utáhne víc jak ten muž, takže nemůžeme rozlišovat jenom muž a žena."

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „Nevím, chyběl by tam ten element, spíš tu smíšenou bych volil, než jen ženy."

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „Můžou tam být nesympatie, ale to může být i mezi mužskými, takže asi ne."

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Záleží, co je to za člověka, takže nečiním."

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Může být na pacienta vstřícnější, co se týče ženského faktoru. Určitě to ocení třeba rodičky, je to pro ně pohodlnější, nebo osobní problémy, víc se svěří ženě než mužovi, oni o tom nechcou pacienti mluvit."

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Nevýhodou? Například agresivní pacienti, že si ji začnou dobírat, začnou žádat číslo, být neodbytní.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „Ne.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „Ano, určitě.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Jasně, samozřejmě.“

Rozhovor č. 5

Pohlaví: muž

Věk: 28 let

Pozice u ZZS: zdravotnický záchranář

Délka praxe u ZZS: 5 let

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Sloužil jsem se ženou, a rozdíl, to záleží podle toho, kdo slouží, a není to, jestli je rozdíl mezi mužskou nebo ženskou posádkou, ale spíš rozdíl v přístupu k práci. Máme ženský, se kterýma člověk prostě chce jezdit, protože jsou dobré a kvalitní, nebojí se práce, zvednou pacienta, nosítka, se vším pomůžou a máme kolegyně, které nehnou prstem, takže jako rozdíl muž-žena se to nedá říct, protože chlapi jsou úplně stejní v tomdle tom. Máme lidi, se kterýma člověk prostě nechce jezdit, a pak zase ty, se kterýma chce. Takže je to o lidech.“

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „Určitě.“

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „Když to holky můžou zvládat v nemocnici, tak proč by to nemohly zvládat na záchrance. Je tam sice občas problém s některýma místama, ale vždycky jsme v té posádce dva, a když je problém a vidíme, že tam bude těžký přístup, i když jsme dva chlapi, tak si voláme hasiče, přece si nestrhneme záda, když máme před sebou ještě padesát roků do důchodu, takže rozdíl žena-muž není podle mě v tomhle tom fyzicky. Máme ženské, které by mi daly baňu a já bych ležel a máme chlapy, kteří by mi dali baňu a já bych se jim vysmál.“

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „To už je těžší otázka, tam zas záleží na řidičských schopnostech, protože já teda nechci tvrdit, že muži jsou lepší řidiči, to ani náhodou, každý máme za sebou nějakou nehodu, ale z žen, které máme na záchrance, tak si je nedovedu představit, z těch co znám, se kterýma jsem jezdil, že by tu sanitku řídily. Ale klidně může přijít ženská, která by

sanitku uřídila bez problému a uzvedaly by ty nosítka a všechno by zvládly, i když je pravda, že kolikrát je dobrý, když tam je třeba silný řidič, i třeba pro mě, že chlap, kterej utáhne pacienta na schodolezu a člověk se pak může věnovat jenom té zdravotnické části toho zásahu a tu silovou část zase přenechá tomu řidiči.“

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „To je o lidech.“

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Zase je to hodně o lidech, abych řekl pravdu, tak na mojí domovské základně, když jezdím jako řidič s ženskýma, tak jsou tam dvě holky, se kterýma jezdím hrozně rád, a pak jsou tam dvě, se kterýma do auta nechcu. Když jezdím jako záchranář, tak jsou řidiči, se kterýma jezdím rád, a se kterýma do auta nechcu.“

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Jo to se vždycky říká, že jsou empatičtější k těm dětem a takový… Je to o člověku, kolikrát máme holky, který jsou empatičtější a zvládnou to v pohodě, nebo třeba když vidí rozsekaný děcko, tak je to nerozsype, a jsou chlapi, kteří se tam rozbrečí a nezvládnou to. Vždycky to záleží od situace. Jasně, když je holka těsně po mateřské a vidí rozsekané děcko, které je ve věku jejího děcka, tak ji to může rozsekat spíš, než toho chlapa, ale zažil jsem, že to rozsekalo i toho chlapa, takže se to prostě nedá tak říct. Já v tomhletom si myslím, že fakt není rozdíl mezi chlapem a ženskou v ježdění na záchrance, že to je jenom o tom, kdo je jaký člověk, a jak k té svojí práci přistupuje, a jak se dokáže od toho všeho psychicky oprostit.“

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Jsou. U psychiatrických pacientů a u agresivních kolikrát, tak tam se to ukázalo, jakože oni po těch holkách jdou spíš, že na chlapa si třeba nedovolí, ale na holky v posádce nám vystartovali a je to potom jako o zdraví no. Zas na druhou stranu dá se to řešit tím, že se počká na policii, ale někdy člověk prostě neví. Oni si samozřejmě vyberou toho slabšího, nebo toho, koho považují za slabšího v posádce.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „Sexistické poznámky to nebudou, ty jsou pořád a všude, ale jinak mě nic nenapadá.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „Jo, já si myslím, že by měly být fyzické testy hlavně i pro ty chlapy.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Já beru jako rovnocenného pracovního partnera i ženské, které jezdí teďka bez nějakých fyzických testů.“

Rozhovor č. 6

Pohlaví: muž

Věk: 26 let

Pozice u ZZS: zdravotnický záchranář

Délka praxe u ZZS: 1 měsíc

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Myslím si, že pohodovější atmosféra je se ženou."

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „Jo."

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „Jak která, hodně záleží na tom. Ale myslím si, že je tam spíš psychický blok chlapů, že ji to nenechají dělat."

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „Jo, byla by schopna."

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „Ne, nevnímám žádné překážky."

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Upřednostňuji muže."

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Myslím si, že jo. Třeba u potratu nebo porodu, nějaké gynekologické potíže žen jako pacientek, to je situace, kdy může být výhodou. Popřípadě může být třeba i u agresivního pacienta, může na něho působit tak, že na něj třeba nezaútočí tak, jako by zaútočil na chlapa."

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Zase to může být jinak agresivní pacient, kde je potřeba se bránit. Takhle bráníte sebe, ale jako chlap bych bránil ženu. Bráníte se jako tým, ale já osobně bych cítil větší zodpovědnost i za tu ženu, než jakou cítím normálně zodpovědnost za tým, za kolegy.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „Ne, nevím.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „Tak bylo by to vhodné, ale víme, jak chodí výběrové řízení, takže nevím, jestli by to mělo nějaký význam u toho výběrového řízení. Každopádně bylo by to fajn, ale nevím, jestli by nebylo vhodné spíš periodické fyzické přezkoušení, než je vstupní, takhle na vstupní se dokáže namakat každej.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Co se týká vědomostí a znalostí tak ano, co se týká té fyzické přípravy, kdy by splnila ty podmínky, tak pořád ji vnímám jako ženu, jako člověka, kterému mám ze zásady a slušného vychování tendenci pomoct a víc věnovat pozornosti, než chlapovi. Chlapovi, když řeknu: "Udělej si to sám." A je mi to jedno, ale ženě máte většinou tendenci pomoct.“

Zlínský kraj

Rozhovor č. 1

Pohlaví: muž

Věk: 34

Pozice u ZZS: zdravotnický záchranář

Délka praxe u ZZS: 12 let

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Sloužil jsem a nevnímal jsem rozdíl."

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „Asi záleží jak která žena, takže tam bych asi měl taky trošku problém v určité fázi, fyzické."

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „Nemyslím si."

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „Asi záleží z jakého hlediska, z jakého zásahu. Určitě bolesti na hrudi a takový by určitě ta posádka zvládla, co se týče nějakého více fyzického napětí, tak bych tam asi měl nějaké možná výhrady."

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „Ne."

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Nečiním rozdíl."

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Určitě nějaké rodinné problémy, psychické potíže v rodině, s dětmi, takže tam bych asi viděl výhodu."

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Asi určitě nějaké fyzické napadení záchranářů a spíš si myslím, že aji nějaká ta fyzická zátěž. Nějaké hromadné neštěstí a takový, tak si myslím, že tam je to hodně o psychice a myslím si, že ženy jsou trošku citlivější na tento náběh výjezdu.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „Tak ženy jsou asi trošku víc citlivěji založeny, takže možná některé výjezdy se probírají déle než by měly, takže možná tady v tomhle.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „Ano.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Ano.“

Rozhovor č. 2

Pohlaví: muž

Věk: 32 let

Pozice u ZZS: řidič vozidla ZZS

Délka praxe u ZZS: 7 let

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Sloužil jsem a sloužívávám často a jsou tam rozdíly."

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „Určitě si to nemyslím."

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „To je hrozně široké odvětví, protože je hodně druhů žen tak, jak je hodně druhů mužů, někdo je muskulaturní, někdo je tohle, takže to je úplně to samý u tý ženy jo? Jakmile tam má žena například padesát kilo, tak těžko pomůže ztransportovat člověka, kterej má sto kilo."

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „Zas je to otázka u kterých výjezdů. Když přihlídnu k výjezdové problematice výjezdů, ke kterým se jezdí teď, kdy je 80 % dá se říct hodně transportovaných lidí, tak si myslím, že by to byl pro ty dámy, nebo pro ty záchranářky problém, samozřejmě záleží, jak budou fyzicky vybaveny, jaký typ a tak dále."

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „No určitě jo, protože zas je to o tom, jaký jsou povahově, to za prvé, a za druhé, ne vždy může vycházet jak kdyby chlap se ženskou a u spousty chlapů je to problém, tak jak u spousty ženských je to problém. A samozřejmě nějaké ženské ego se potom přenáší do té posádky a myslím si, že u nějakých výjezdů to prostě nemusí fungovat."

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Tak my si nemůžeme vybírat, ale kdybych měl, tak spíš jezdím jak kdyby s chlapem, ne

se záchranářkou.“

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Určitě. Určitě fyzické napadení ženy, určitě sexuální napadení ženy, kdy ta žena to vnímá, určitě pro tu danou oběť nebo pacienta je to určitě mnohem lepší, a samozřejmě děti. To je už vlastně přirozený, než chlap, když tam přijede, má hrubej hlas. Takže myslím si, že určitě tady toto jsou obrovský plusy. Stejná je situace u žákyň nebo u těch nižších věkových kategorií, určitě přínos.“

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Ano to je bohužel těch 80 % nebo možná i víc těch výjezdů, jako je fyzické napadení, potyčky v hospodách, ten transport pacientů, při nehodách a tak dále.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „Bývaj, jsou problémy. Hlavně to ego a to, o čem jsem mluvil, že prostě málo kdy se ta žena přizpůsobí tomu chlapovi nebo v té posádce například, že je obrovskej problém, kdy je starší řidič a vedle něho se dostane záchranářka, které je pětadvacet let, takže to vnímá jinak, je to prostě… ten vztah je problém. Samozřejmě ty ženy jsou jinak nastaveny. Chlapi jsou takový přímočaří, mají daný pravidla, ty ženy chtějí furt něco obměňovat, něco vymýšlet novýho a samozřejmě to nedělá v kolektivu chlapů dobře.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „Určitě, pro obě pohlaví by to bylo příjemné, kdyby byly fyzické testy. Přísné! Ale to by nikdo na záchrance nesloužil, bohužel… v dnešní době.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Určitě jo protože si myslím, že spousta žen by neprošla tím výběrovým řízením.“

Rozhovor č. 3

Pohlaví: žena

Věk: 44 let

Pozice u ZZS: zdravotnický záchranář

Délka praxe u ZZS: 10 let

1. Jak vnímáte přístup mužů ve vaší posádce k vám, jakožto k ženě? Máte pocit, že vás zohledňují, nebo vás vnímají jako rovnocenného partnera?

   „Já si osobně myslím, že jako rovnocennýho. Určitě, samozřejmě pokud dochází k nějakým, jako těžcí pacienti nebo tak, tak si myslím, že většina se jich teda jakože snaží víc zabrat, aby mě tak jakože trošku pošetřili, ale co se týče takové té funkce třeba toho záchranáře nebo tak, tak si nemyslím, že bych byla nějaká diskriminovaná. Anebo aspoň tady máme takové hodné chlapce.“

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „No, já si myslím, že je. Vzhledem k tomu, že v dnešní době existuje spousta takových dobrých vymožeností, různý zdravotnický nosítka, schodolezy a podobně, tak si myslím, že je to teď docela dost možné, ale když si představím dobu, kterou jsem ještě teda já nezažila, když kluci třeba vykládají, že museli snášet na tom křesle třeba z druhého patra nebo tak, tak si myslím, že to fakt pro ty ženský asi moc nebylo. Teďka díky té technice si myslím, že se to dá docela dobře udělat a vždycky se to dá zasuplovat i těma hasičema, pokud se musí snášet nějakej těžkej pacient. Já třeba osobně upřednostňuju vakuovku, pokud se má nýst ze schodů, tak je taková příjemná a líp se drží. Myslím si, že se to dá určitě jako dobře zvládnout.“

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „Myslím si, že jo.“

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „No, čistě ženská posádka. Já si myslím, že záskoku by byla schopna jistě, protože jak už jsem říkala v té předešlé otázce, že vždycky se to prostě dá jako nějakým stylem udělat, nějaký těžký pacient, problematický terén, lze si zavolat na pomoc třeba hasiče nebo jednu dobu jsme to dělávali, že se třeba i druhá posádka přivolala na nějakýho těžkýho

pacienta, takže si myslím, že určitě by to zvládla i ženská posádka, ale nemám pocit, že by… i když ve Zlíně je řidička, to určitě víte, takže tam se může stát, že by byla jenom ženská posádka a myslím si, že by zvládla. Musíme si trošku fandit!"

5. Jste si vědoma nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „Ne, nemám pocit."

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Já moc rozdíly nečiním, ale vzhledem k tomu, že tady já se s ženou vlastně nesetkám, protože my máme ženy jenom zdravoťáky, takže my jezdíme samy, jako vždycky řidič je záchranář nebo teda ještě k tomu lékař, když je RLPéčko, takže my se mezi sebou jako záchranářky v posádkách nepotkáváme, maximálně třeba na nehodě nebo tak, ale to většinou má stejně každý svoji funkci a pacienta, takže toto moc posoudit nemůžu, prostě pracuju s muži."

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Já si myslím, že určitě. Já myslím, že pokud se třeba jedná o děti nebo možná nějací teenageři - holky třeba, tak si myslím, že ten vztah je takový bližší a že kolikrát si myslím, že ta ženská… neříkám, že někteří kluci určitě taky jo, ale myslím si, že ta ženská třeba k těm dětem a k tomu má takový možná větší vztah."

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „No to určitě taky. Myslím si, že takové nějaké situace jsou třeba opilí, různý diskotéky, rvačky, tak samozřejmě si myslím, že teda ti muži jsou asi i výhodou jo? Ale tak, musím zaklepat, že se mi snad ani osobně nějak nestalo, samozřejmě jsem se do těchto situací dostala taky, že bych se cítila nějak ohrožená, jenom proto, že su ženská, to jako né, ale myslím si, že pokud nastávají tyto situace a je tam opravdu takovej velkej chlap, tak je to asi výhoda té persony, toho jak vypadá."

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

„Nevím, nemyslím si, ne. Nás tady teda moc není, už jsme se trochu rozrostli, ale tady je zas převaha mužů. My jsme vlastně v současné době teď čtyři, takže už je nás víc. Ne nemyslím si, že by to dělalo nějaký problémy. "

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

„No svým způsobem si myslím, že by to bylo asi s výhodou, zatím se to nedělá, nebo teda nevím o tom, ale myslím si, že jakýsi průkaz té fyzické zdatnosti by nebyl od věci a určitě nejenom kvůli ženám, protože někdy si myslím, že kolikrát ty holky jsou fakt šikovnější a fyzicky zdatnější, než někteří jako muži. Ale jestli by to mělo bejt jako úplně stejný pro obě pohlaví, to nevím, jestli by ženy neměly mít jako nějakou jenom lehkou výhodu, pokud by se to třeba týkalo nějakých kliků a podobně jo… tak si myslím, že ty kritéria by možná mohly být trošku posunutý, že by to ty ženy měly nějak jednodušší třeba."

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázala byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

„Já si myslím, že určitě. Já si myslím, že by se neměly dělat rozdíly a to i v opačným smyslu. Mně se jednu dobu trošku zdálo, že byl takovej docela tlak na to, aby se jakože přednostně nabíraly ženy jo? To zase třeba si myslím, že docela diskriminovalo ty kluky, kteří si myslím, že by třeba v tom souboji byli třeba daleko lepší než ta dívka a tím, že zase jako byla tendence brát jako ty holky, tak že tam mohlo spíš docházet k opačné diskriminaci. Tak jsem to jednu dobu viděla, teď si myslím, že už jako né, že už to trošku utichlo a že už to opravdu jako vybírají podle toho, jak je kdo schopnej."

Rozhovor č. 4

Pohlaví: muž

Věk: 46 let

Pozice u ZZS: řidič vozidla ZZS

Délka praxe u ZZS: 14 let

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Určitě jo, protože chlapi jsou takový, dalo by se říct trošku tvrdší jo… ta žena je víc vcítěná do pacientů, má takový k nim křehčí přístup k těm pacientům, tak bych to nějak řekl.“

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „Určitě je, akorát musí počítat s tím, že je to i fyzicky náročná práce, to znamená, že když je to dvouosádka a je tam řidič muž a zdravoťačka žena, tak hold je někdy trošku fyzicky vypjatější.“

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „Určitě jo.“

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „Po psychické stránce určitě jo. Jedná se fakt vyloženě o tu fyzickou a o tu silovou stránku, protože vlastně, když třeba my máme zdravoťačky, který jsou drobnější postavy, takže když jede s mužem, tak se to ještě nějak dá udělat, když by byla ta samá žena jako řidička, to už by byl problém, ale zase se to dá všechno řešit ve spolupráci třeba s hasičema jo? Ale už je to věc, která třeba může mít zas jiný náhled na to, že prostě opravdu zneužíváme třeba ty hasiče.“

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „Vůbec žádný.“

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Řek bych to… já nedělám rozdíly, ale když si můžu vybrat, tak mám radši tu posádku

se ženou, protože tak, jak jsem uvedl u té předchozí otázky, já mám rád, když se k těm pacientům chováme tak nějak jako lidštěji a ti muži jsou kolikrát trošku tvrdší jo… ta žena prostě se dokáže víc vcítit do pacienta a ten přístup je jemnější, něžnější, což mně připadá jako vůči pacientovi příjemnější.“

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „To je přesně tenhle ten případ jo? Že prostě ta žena dokáže toho pacienta naladit psychicky na lepší notu a vlastně už tím pomáhá tomu pacientovi.“

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Pouze akorát ta fyzická zábrana, když je nějaký těžší pacient a není možný se zrovna nikoho dovolat na výpomoc, tak tam by to mohlo být nějaký problematičtější, ale těch případů si myslím, že je málo.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „Nevím, ani se tím nijak nezabývám, ale nevím o ničem.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „Myslím si, že asi ne, protože tohle to by diskriminovalo ženy u těch přijímacích výběrových řízení, takže si myslím, že asi ne, tady bych to prostě neřešil. Ta dotyčná žena, která se hlásí na tudle tu práci, tak musí být akorát smířená s tím, že se může dostat do situace, kdy bude muset řešit něco, co nezvládne fyzicky. U nějakých výběrových řízení určitě ne, protože tam by jasně dominovali muži. Protože po zdravotnické stránce je to srovnatelný, psychická stránka by se tam neřešila, to znamená přístup k pacientům a takový a v té fyzické stránce se ženy nemůžou ve většině případů rovnat s těma mužema. Takže jako to by byla diskriminace žen. “

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Určitě. Já je beru i teď jako rovnocenného partnera a mám to taky trošičku jinak, jak jsem řekl - preferuju ženy v posádce a snažím se, když můžu vždycky být tam, kde je potřeba víc fyzické síly, třeba tak, abych to řešil já. Třeba když zvedáme nosítka,

tak nechci, aby každý jsme zvedli jednu stranu, ale já si zvednu jednu stranu, obejdu to a zvednu druhou stranu, prostě snažím se ženě vyjít vstříc.“

Rozhovor č. 5

Pohlaví: muž

Věk: 41 let

Pozice u ZZS: zdravotnický záchranář

Délka praxe u ZZS: 20 let

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Sloužil jsem, protože teď posledních šest let jsem zde jako stážista, takže více méně ženskou posádku, když to řeknu tak jako vyhledávám, přiřazuju se k ženské posádce na výpomoc.“

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „Zatím, co jsem poznal tady na místní záchrance, s jinýma zkušenost nemám, tak si myslím, že ano.“

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „Pokud je fyzicky připravená dobře, tak určitě.“

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „Jako i řidička? Já si myslím, že by to možná… šlo by to.“

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „Zatím jsem na žádný nenarazil.“

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Je mi to jedno.“

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Agresivní opilci na to moc nehrají, takže v tom asi není nějaký rozdíl.“

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

„To je více méně to samé.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „Já myslím, že pokud bych mluvil za tady toto pracoviště, tak tady si myslím, že problémy žádný nějakýho většího rázu… takový drobný konflikty ty jsou i mezi chlapama i mezi ženskýma, ale myslím si, že nic zásadního.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „To určitě.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Tak v tom případě, pokud splní stejně jak muž, tak v tom není rozdíl.“

Rozhovor č. 6

Pohlaví: muž

Věk: 59 let

Pozice u ZZS: zdravotnický záchranář

Délka praxe u ZZS: 20 let

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Sloužil a nevnímal. Vždycky jsme sice dávali přednost mužským posádkám, ale pak se to nějak implementovalo, že i ženy jsou na záchranné službě a není problém."

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „Jo."

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „Ano, je schopna, ale s tou podmínkou, že je fyzicky připravená."

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „V některých případech to nepovažuju za vhodné, protože se jezdí k ožralcům, jezdí se k agresivním lidem a to ta posádka mužská má svoje preference."

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „Ne."

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Přizpůsobím se, jak je to v rozpisech. Některé ženy bych upřednostnil, a některé muže taky."

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Myslím si, že ano, hlavně co se týká malých dětí, žen při ošetřování. Myslím si, že jo."

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

„Určitě. To jsou ti problematičtí pacienti. Zásahy v hospodách, u feťáků, tam je lepší, když jsou tam třeba tři chlapi.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „Vím, ale na našem pracovišti nejsou.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „Považoval bych to za správný, ale ani ne jenom pro obě pohlaví, ale považoval bych, aby ty fyzické testy vůbec byly. A pak je otázka, jestli teda pro ženy by měly být stejné, ale asi ano. Ony totiž nejsou, takže to je jak u hasičů, když se tam vyskytne stopadesáti kilovej člověk, který neufuní druhý patro, tak měly by být i tady.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Tak určitě. Ono totiž padesáti kilová žena to lepši splní, než sto kilovej chlap, že… Ale co se týká potom té vizualizace zásahu, když někdo vyhrožuje a přijde tam, máme tady takový chlapy, ne že by byli tlustí, ale jsou udělaní, tak přece jenom se člověk cítí lepši u toho zásahu, než když tam přijde taková drobná žena.“

Jihomoravský kraj

Rozhovor č. 1

Pohlaví: muž

Věk: 31 let

Pozice u ZZS: zdravotnický záchranář

Délka praxe u ZZS: 11 let

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Samozřejmě, sloužil jsem v posádce jenom se ženou a jistý rozdíl jsem asi vnímal. Možná je to v něčem lepší, že někdy ženu vnímají líp ti pacienti… si myslím, že to není vůbec špatné, ale jinak jako vliv na práci to rozhodně nemá.“

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „Ano myslím si, že je žena schopna vykonávat práci stejně plnohodnotně.“

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „Myslím si, že ano. Nestalo se mi, že standardního pacienta by se mnou kolegyně nezvládla odtransportovat či polohovat.“

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „Myslím si, že by byla rozhodně schopna čistě ženská posádka, možná tady fungují v hlavách všech jenom stereotypy, že je to nezvyklé v České republice, ale myslím si, že by byla schopna zásahu samostatně ženská.“

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „V obecné rovině si nejsem vědom, že by měly být nějaký zásadní problémy. Potom už je to asi o jedincích, ale nemyslím si, že by byly nějaký zásadní.“

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „No… tím, že jezdím na pozici zejména záchranáře, tak samozřejmě mám řidiče muže a já to moc ovlivnit nemůžu, ale nečiním rozdíly, je mně to jedno, je to o lidech.“

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Může být výhodou. Může lépe vnímat děti, aspoň ten psychologickej rozsah nebo přesah tam může být a můžou to být i starší lidé. Přece jenom můžou vnímat ženský element v té posádce lépe a mnohdy i na pacienty, kteří se jeví agresivnější, to může rychlejc otupit hrany, že je tam žena, že si netroufnou tak, jak na chlapy mnohdy. Ale zase to není úplně vždycky pravdou.“

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Nevýhodou… zase úplně bych to nestavěl do role té obecné, že žena, ale spíš to může být matka a jejich vnímání třeba nějakýho kritickýho dětskýho pacienta, tam si dovedu představit, že to pro ni může být víc zatěžující než třeba… ale to zase nemůže člověk zobecnit úplně.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „Nevím.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „Nejsem si jist, jestli úplně s totožnou náročností, tam bych se možná inspiroval u složek, který přijímají i ženy, to jsou policie a dejme tomu armáda, ale rozhodně jsem pro, aby byly fyzické testy v rámci přijímacího pohovoru, nebo přijímacího řízení na záchrannou službu.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Ano, bral bych ji jako rovnocenného partnera.“

Rozhovor č. 2

Pohlaví: muž

Věk: 50 let

Pozice u ZZS: řidič vozidla ZZS

Délka praxe u ZZS: 3 roky

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Sloužil a nevnímal nějak."

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „Každopádně."

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „Záleží na konstituci té ženy, jestli to bude taková drobounká jako vy, tak je problém tahat něco těžšího žejo… ale když je žena na to nějak fyzicky stavěná, máme tady kolegyni, která bez problémů pomáhá."

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „Tam asi skrz ten transport by byl problém podle mě, jinak jako zásah jo, ale tam bude problém s transportem."

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „Ne, vůbec."

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Nečiním rozdíly."

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Já si myslím, že na obou stranách je to stejný, každej může působit na toho pacienta… stejně jak žena, tak může působit aji muž."

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Možná, když je někdo drsnej a řekne si třeba - to je ženská, tu můžu praštit - nebo tak. Sice jsou ženský, která by si nenechala taj nic líbit.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „Ne.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „Tak to nevím. Tady jde o to, že ženy můžou zvedat určitý, podle zákoníku práce můžou zvedat jenom do určitý hmotnosti, tuším 15 kilo nebo kolik, takže tam ty fyzický testy by asi nemohly být stejný.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Já bych ji bral aji kdyby to neudělala ty fyzický, zase musíme brát to, že ty fyzický testy jsou na trošku jiný druh činnosti, ty ženy zachraňují životy tak, jako my, akorát s tím transportem by byl problém, to už jsem říkal, ale jako při zásahu není problém.“

Rozhovor č. 3

Pohlaví: muž

Věk: 23 let

Pozice u ZZS: zdravotnický záchranář

Délka praxe u ZZS: 2 roky

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Ano sloužil a rozdíl v podstatě ne, nevnímal."

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „Ano. Ale samozřejmě v pozici zdravotnického záchranáře, ne jako v pozici záchranáře, myslím třeba u hasičů nebo tak."

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „Ano."

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „To si myslím, že ne, že by nebyla schopna, protože v rámci toho, k čemu jezdíme, ti pacienti, tak si myslím, že posádka vyloženě ženy… tak když dám příklad, když ten muž bude vážit přes sto kilo, tak tam je opravdu problém, když se chodí třeba po schodech a myslím si, že u žen by to bylo mnohem náročnější a myslím si, že to asi ne."

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „Překážek ne."

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Asi nečiním rozdíly. Já si myslím, že tam… Myslím si, že právě naopak ženy jsou mnohdy pečlivější než muži, samozřejmě u těch fyzicky náročnějších prací, tam je lepší, když je tam muž, ale u toho přemýšlení nebo u té anamnézy, tak si myslím, že žena je mnohdy pečlivější."

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

„Určitě. Porod, často bývá, nebo taky bývají muslimští pacienti, ti taky bývají často. U porodu, tam je jasný, že když přijde posádka dva nebo tři muži, tak je to pro tu ženu takový trošku šok a u těch muslimských, tam se nám stalo, že muslimové kvůli té víře nechtějí, aby vůbec tu ženu viděl jiný muž.“

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Nevýhodou asi u těch fyzicky náročnějších, u toho snášení pacienta, ale zas na druhou stranu máme tady hasiče, takže v podstatě nevýhodu asi jen u těch fyzicky náročnějších.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „Toho si nejsem vědom, že by byly nějaký problémy.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „To ano, to bych byl pro, aby byly ty testy.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Určitě.“

Rozhovor č. 4

Pohlaví: muž

Věk: 46 let

Pozice u ZZS: zdravotnický záchranář

Délka praxe u ZZS: 23 let

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Ano a rozdíl je v použití síly k transportu pacientů, takže asi v tomhle jedině."

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „Samozřejmě."

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „S pomůckami, které máme ano."

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „No tam už by to asi bylo těžší, protože je potřeba aspoň jednoho silnějšího k tomu transportu."

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „Ne."

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Nedělám rozdíl."

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Možná při potřebě uklidnit dítě, nebo právě pokud se jedná o zásah do intimity ženy - pacientky, tak některý si myslím, že by měly potíž s tím, že je tam muž, takže by upřednostnily ženu."

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

„No tak jedině snad u nějakejch agresivních pacientů.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „No ne na vlastní kůži, ale myslím si, že to může způsobit, když vzniknou nějaký citový vazby třeba, tak si to dovedu představit.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „No v rámci rovnoprávnosti asi ano, ale nevím, jestli úplně je to můj styl takhle dávat na rovinu ženy muže, spíš mám tendenci ženy zvýhodnit. Asi spíš by ale měly bejt stejný.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Beru jako rovnocenného partnera, i když nesplní.“

Rozhovor č. 5

Pohlaví: žena

Věk: 57 let

Pozice u ZZS: zdravotnický záchranář

Délka praxe u ZZS: 22 let

1. Jak vnímáte přístup mužů ve vaší posádce k vám, jakožto k ženě? Máte pocit, že vás zohledňují, nebo vás vnímají jako rovnocenného partnera?

   „Většinou se snaží brát to, že jsme ženy, ale někdy to prostě nejde. Většinou se nás ale snaží ušetřit těžkých břemen."

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „Stoprocentně! Výhodou je hlavně ženský přístup k pacientovi. Mladší záchranářky jsou na tom fyzicky lépe, ale sil časem ubývá. Všude jsou ženy, i u ostatních složek, ale jinde mají odstupné a nějakou výsluhu třeba po pětadvaceti letech, u záchranky ne."

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „Ty mladší ano."

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „Myslím si, že jo, když ženský jezdí s tirákama, proč by nemohly řídit sanitky."

5. Jste si vědoma nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „Neřekla bych, vždycky se mi s chlapama jezdí líp."

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Muže."

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Může, pokud jde o dětský pacienty, ženy jsou empatičtější. Ale výhodnější jsou smíšený týmy. A vždycky můžou pomoct hasiči."

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Myslím si, že ne, vždycky se dají dovolat hasiči, policie. Nemám pocit, že bych někdy něco nezvládla.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „Problémy jsou všude.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „Rozhodně ne! Mělo by být nějaké zohlednění, a taky přihlédnutí k věku. Chce se po mně, abych zvládala jako mladá, ale to prostě už nejde, člověk stárne přirozeně a ani si pak nezasloužíme žádnou výsluhu za odpracované roky.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázala byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Když splní stejně jako já, tak asi jo.“

Rozhovor č. 6

Pohlaví: muž

Věk: 47 let

Pozice u ZZS: zdravotnický záchranář

Délka praxe u ZZS: 15 let

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Ano. Vnímal.“

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „Záleží na lokalizaci.“

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „Ne!“

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „Fyzicky to nezvládnou, emočně to nezvládnou. Je velký rozdíl mezi chlapama a ženskýma. Ženský na záchranku prostě nepatří! Ženský do všeho motají víc. Taky je velký rozdíl, jestli jezdí ve městě nebo na venkově. Jsou problémy ve spolupráci, ženský to nezvládají, mají jiný pohled na věc a to je špatně! Do všeho cpou emoce. Taky jde o fyziologii ženy, může být těhotná, pak si tady bude vesele tahat pacienty a zjistí se pak, že už je čtyři měsíce těhotná a je to problém. Taky bitky, když dostane chlap, je to blbý, řekne si: "Příště tam nepolezu.", ale když dostane ženská, zase do toho tahá emoce! Ženský na záchrance nemaj co dělat!“

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „Zásadních ne, záleží na situaci, kterou musí zvládnout a nezvládají!“

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Rozhodně muže - záchranář a záchranář.“

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

„Pokud už tam je, tak asi emoční případy, umírání. Tam jedině se může hodit ženský pohled.“

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Cigáni, opilci, feťáci.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „Pokud jsou normální, nejsou potíže.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „Ne. Zohlednit pohlaví a věk.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Ne, pořád je to ženská, to žádný testy nezmění.“

Rozhovor č. 7

Pohlaví: muž

Věk: 49 let

Pozice u ZZS: zdravotnický záchranář

Délka praxe u ZZS: 23 let

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „No sloužil, určitě, ale nejsem si úplně jistej, jestli tam byl nějakej rozdíl nebo ne. Jako většinou byla šikovná, takže si nemůžu stěžovat na to, že by byl nějakej problém. Ale s ženou jsem jezdil málo, když nepočítám stážistky, který jsou taky šikovný. Myslím si, že spousta ženských je šikovnější než chlapi, ale neplatí to vždycky.“

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „To si myslím, že určitě.“

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „No to určitě taky, ale já mám takovej pocit, jestli tam není nějaký omezení jako v nošení pro ženskou a pro chlapa, takže určitě tam je rozdíl mezi chlapem a ženskou. Jako určitě ta ženská to odnese, ale znám ženský, který mají třeba metr padesát a nikoho neodnesou, ale myslím si, že tam je omezení podle nějakýho toho zákoníku, že ta ženská to opravdu nesmí nosit, ale věřím tomu, že ta ženská to může taky odnést, určitě jo.“

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „No, kdybych řekl zkušenosti, to je tak půl na půl, ale to se může týkat aji chlapů. Jenom čistě ženská posádka jo, ale některý ženský dokážou pěkně zmatkovat. Doktorky, záchranářky nevím, s těma moc nejezdíme. Ale abych neříkal, že zmatkujou jenom ženský, dělaj to i doktoři někteří, aji záchranáři teda, takže neplatí to jen pro ženský, ale určitě jo. Vysočina jezdí třeba řidič a dvě ženský, a asi mají dobrý posádky.“

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „No překážky to jo no, ale myslím, že když si rozumí, tak není problém, to platí u všech.“

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Já zase bych řekl, že bych radši sloužil s chlapem, než s ženskou.“

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Určitě. Většinou říkají, že na ženský reagujou opilci jinak než na chlapy, takže co se týká nějakých konfliktních situací, tak ta ženská tam možná je platnější než ten chlap, protože většina těch opilců jsou chlapi, takže prostě vidí ženskou, tak se chovají jinak, že se neservou třeba. To je tak jediný, co bych k tomu řekl. Nebo děcka třeba, ta ženská se k tomu děcku bude chovat jinak než chlap, ale nemůžu říct, že by se chlapi chovali k těm děckám nějak jinak, taky jsou chlapi, který ty děcka prožívají.“

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Tak to je stejnej případ, třeba mrtvý děcko. Jestli třeba ta ženská má svoje děti nebo něco, tak to možná bere jinak, ale přiznám se, že i doktorky, který třeba dělají špatný děcko, tak neblbnou na tom výjezdu jo, chovaj se normálně.“

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

   „No, to jo, to jsem slyšel. Jsou určitý problémy, ale většinou se nejedná o pracovní.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „To nevím, jestli by to bylo dobrý, protože si myslím, že ta ženská by asi…no možná jo, možná byste mně utekla. Ale určitě jo, určitě aby to bylo tak, že když by brali lidi, tak aby měli stejný kritéria, tabulkově. Ale aby prostě opravdu nebrali ženskou, která má třeba dvacet kilo, a když ujde jedno patro, tak nemůže dýchat, ale i pro chlapy platí to stejný, protože spousta chlapů to fyzicky nezvládne, takže určitě jo. Pokud by se jezdila záchranka jak se má, jako klasická, tak určitě fyzický testy pro všechny, tabulkově stejný, věkově.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Já myslím, že jo, určitě, já jo.“

Rozhovor č. 8

Pohlaví: muž

Věk: 33 let

Pozice u ZZS: zdravotnický záchranář

Délka praxe u ZZS: 7 let

1. Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   „Ano sloužil, a bral jsem možná ohledy na fyzickou konstituci ženy. Ale i muže, staršího."

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

   „Ano."

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

   „Ano, fyzicky připravená samozřejmě."

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?

   „Ano, myslím si, že by byla."

5. Jste si vědom nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

   „Ani ne. Zásadních určitě ne."

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

   „Je to individuální, takže jako neupřednostňuju."

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Empatie, děti."

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

   „Nadměrný pacient, transport do sanitky."

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

„Ne.“

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

    „Jo.“

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

    „Samozřejmě.“

7.2 Dotazník pro cizince

Dotazníkového šetření se zúčastnily dva státy, Finsko a Švýcarsko. Z celkového počtu 34 respondentů (100 %) tvořili zaměstnanci zdravotnických záchranných služeb ve Finsku 55,9 % (19 osob) a zaměstnanci ZZS ve Švýcarsku 44,1 % (15 osob).

Odpovědi v dotazníku jsem přeložila do českého jazyka, originál odpovědí najdete v příloze č. 3a – 3f.

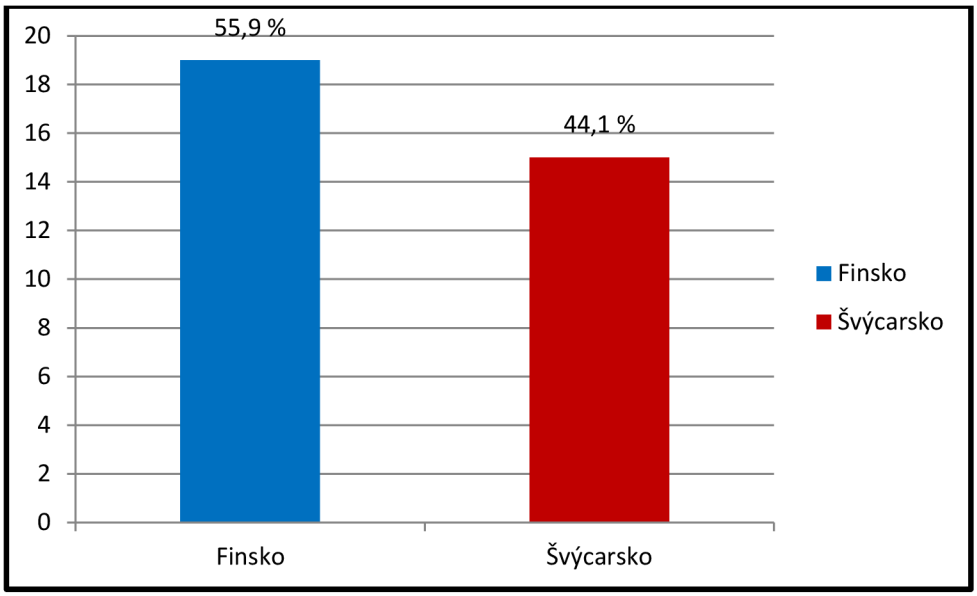

Obrázek 2: Země původu respondenta (relativní četnost)

I. Část „Prosím o sdělení následujících osobních informací“

Otázka č. 1: Uveďte, zda jste muž nebo žena

Z celkového počtu 34 respondentů je 19 mužů (55,9 %) a 15 žen (44,1 %).

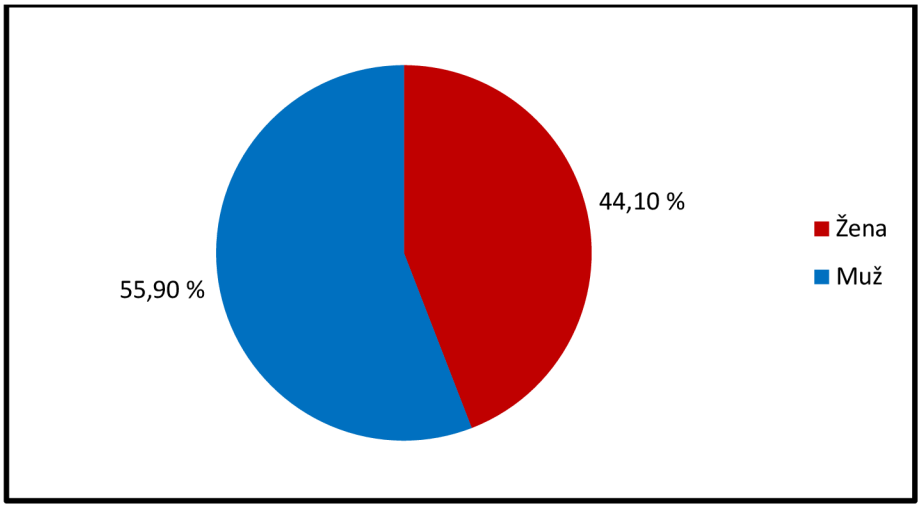

Obrázek 3: Pohlaví respondentů (relativní četnost)

Z Finska odpovídalo 9 žen (47 %) a 10 mužů (53 %) z celkového počtu Finských respondentů. Ze Švýcarska odpovídalo 6 žen (40 %) a 9 mužů (60 %) z celkového počtu Švýcarských respondentů.

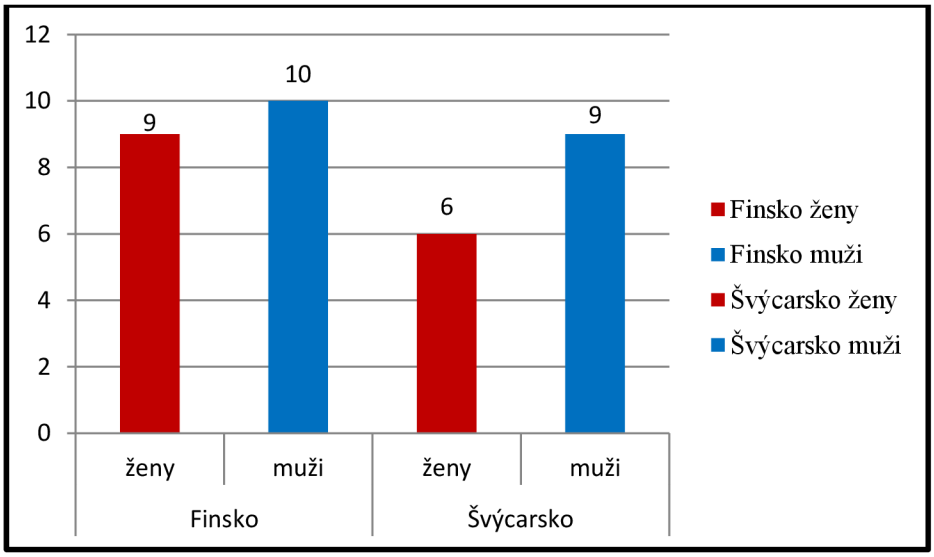

Obrázek 4: Zastoupení respondentů ženského a mužského pohlaví v jednotlivých státech (absolutní četnost)

Otázka č. 2: Uveďte svůj věk (kategorie 20-30; 31-40; 41-50; 51-60; 60+)

Největší skupinou respondentů zastoupenou v průzkumu tvořila věková kategorie od 31 do 40 let (38,2 %) z celkového počtu 34 respondentů (100 %), jednalo se konkrétně o 13 osob. Druhou nejpočetnější skupinou byla věková kategorie 20 – 30 let (26,5 %), kterou tvořilo 9 osob. Třetí skupinou byly osoby ve věkovém rozmezí 41 – 50 let (17,6 %), kterých se zúčastnilo 6. Čtvrtá skupina respondentů byla ve věkovém rozmezí 51 – 60 let (14,7 %), kterou tvořilo 5 osob z dotazovaných respondentů. Pouze jeden respondent uvedl věk nad 60 let (2,9 %).

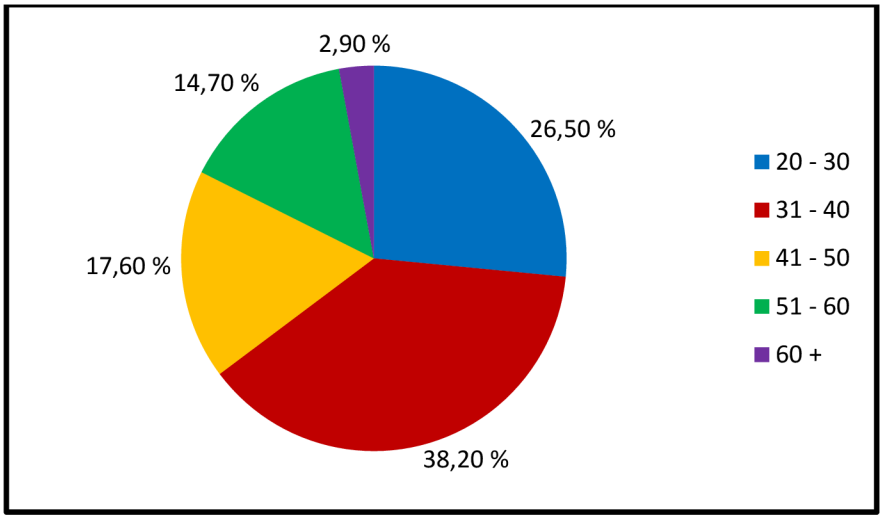

Obrázek 5: Věkové rozložení skupiny respondentů (relativní četnost)

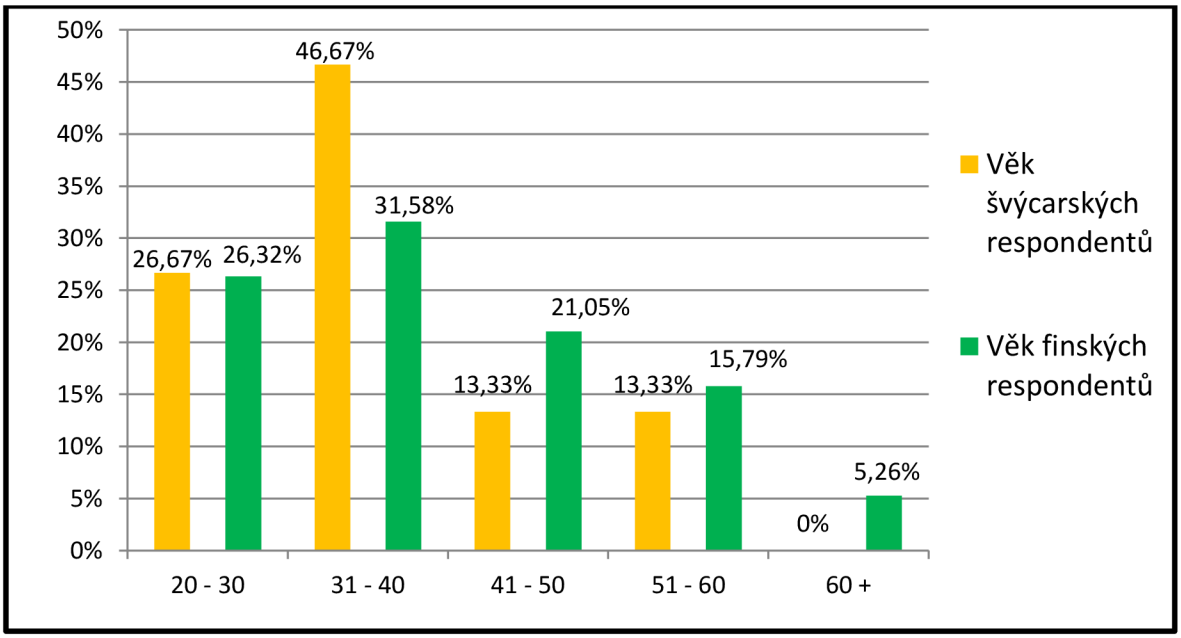

Obrázek 5a: Věkové rozložení skupiny respondentů (relativní četnost)

Otázka č. 3: Uveďte délku své profesní praxe (kategorie 1-5; 6-12; 13-20; 21-29; 30+)

Z hlediska odsloužených roků tvořily nejpočetnější skupinu respondentů osoby vykonávající povolání „paramedic“ 6 – 12 let (38,2 % - 13 osob), druhou nejpočetnější skupinou byly osoby s praxí 1 – 5 let (32,4 % - 11 osob), třetí podstatnou skupinou jsou zaměstnanci ZZS s praxí 13 – 20 let (20,6 % - 7 osob). Dvě nejméně zastoupené skupiny jsou podle roků odsloužené praxe kategorie 21 – 29 let (5,9 % - 2 osoby) a kategorie 30 a více let praxe (2,9 % - 1 osoba).

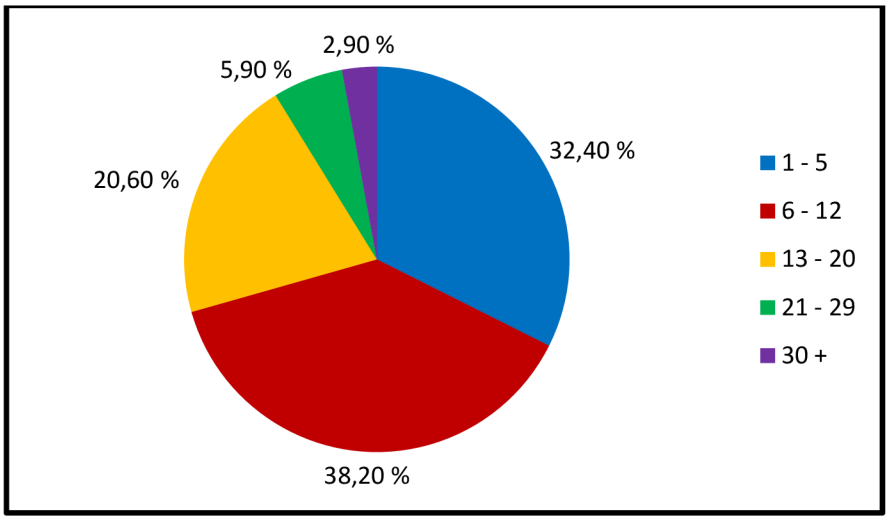

Obrázek 6: Roky odsloužené praxe zahraničních respondentů (relativní četnost)

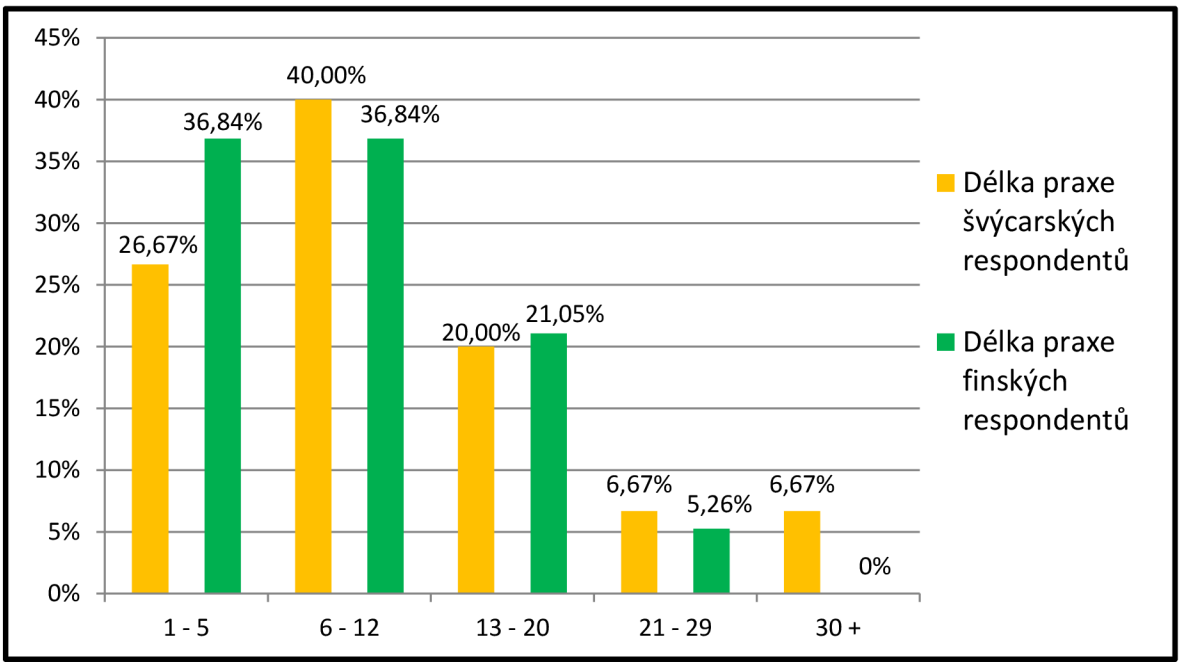

Obrázek 6a: Roky odsloužené praxe zahraničních respondentů (relativní četnost)

Otázka č. 4: Nejvyšší dosažené vzdělání a pozice u záchranné služby – volná odpověď

Jako dosažené vzdělání a pozici u záchranné služby uvedl každý respondent individuální odpověď, proto zde uvádím tabulku s konkrétním výčtem odpovědí. Barvy v tabulce odpovídají barevnému rozlišení v grafech výše. 1. tabulka znázorňuje odpovědi respondentů ze Švýcarska, 2. tabulka odpovědi finských respondentů. Originál odpovědí viz příloha č. 3a – 3b.

Pohlaví:	Věk:	Délka praxe v oboru záchranář:	Vzdělání:	Pozice u zdravotnické záchranné služby:
Žena	31 - 40	6 - 12	certifikát kompetence	záchranář
Žena	20 - 30	1 - 5	zdravotní sestra, záchranář a dispečer	zaměstnanec
Žena	20 - 30	1 - 5	Vyšší škola (ISCED-úroveň 5B)	záchranář
Žena	31 - 40	6 - 12	záchranář	záchranář
Žena	41 - 50	13 - 20	zdravotní sestra, záchranář	běžný pracovník
Žena	31 - 40	6 - 12	MPA (MPA = studium pro manažery), zdravotní sestra, záchranář	běžný pracovník
Muž	20 - 30	1 - 5	záchranář HF (HF = diplomovaný záchranář)	záchranář - student
Muž	31 - 40	6 - 12	záchranář	zodpovědný za zaučování záchranářů
Muž	31 - 40	6 - 12	vzdělání neuvedeno	záchranář
Muž	41 - 50	13 - 20	záchranář urgentní péče	vedoucí skupiny
Muž	31 - 40	13 - 20	vzdělání neuvedeno	záchranář
Muž	31 - 40	6 - 12	záchranář HF	záchranář
Muž	20 - 30	1 - 5	záchranář HF	záchranář
Muž	51 - 60	21 - 29	záchranář	záchranář - pokročilý
Muž	51 - 60	30 +	záchranář HF	vedoucí skupiny

Tabulka 1: Vzdělání a pozice respondentů ze Švýcarska (absolutní četnost)

Pohlaví:	Věk:	Délka praxe v oboru záchranář:	Vzdělání:	Pozice u zdravotnické záchranné služby:
Žena	41 - 50	13 - 20	zdravotní sestra se specializací	vedoucí
Žena	31 - 40	1 - 5	EMT certifikace, praxe v komunálním zdravotnictví (EMT=Emergency Medical Technician)	zaměstnanec
Žena	20 - 30	1 - 5	EMT certifikace + absolventský diplom (úroveň podobná bakalářskému)	zaměstnanec
Žena	31 - 40	1 - 5	absolventský diplom	student - rekvalifikace
Žena	31 - 40	6 - 12	zdravotní sestra	člen posádky
Žena	41 - 50	13 - 20	zdravotní sestra a záchranář	zaměstnanec
Žena	51 - 60	13 - 20	záchranářská škola	záchranář - pokročilý
Žena	20 - 30	1 - 5	škola pro zdravotní sestry (polytechnika) - (polytechnika = univerzita s praktickým zaměřením)	student záchranář
Žena	20 - 30	1 - 5	absolventský diplom – příští rok	student
Muž	20 - 30	1 - 5	4 roky školy pro zdravotní sestry	student záchranář
Muž	41 - 50	6 - 12	praktický lékař, záchranář	vedoucí posádky
Muž	41 - 50	6 - 12	zdravotní škola	zaměstnanec
Muž	20 - 30	1 - 5	4 roky na polytechnice	student
Muž	31 - 40	6 - 12	universita v Oulu – titul ze zdravotní péče	vedoucí posádky
Muž	51 - 60	6 - 12	magisterský titul	vedoucí posádky
Muž	61 +	13 - 20	záchranář	vedoucí posádky
Muž	31 - 40	6 - 12	polytechnika, zkušenosti z praxe	posádka
Muž	31 - 40	6 - 12	kvalifikovaný záchranář	řadový záchranář
Muž	51 - 60	21 - 29	kvalifikovaný záchranář	vedoucí záchranář

Tabulka 2: Vzdělání a pozice respondentů z Finska (absolutní četnost)

II. Část „Dotazník“

Otázka č. 1: Pracoval(a) jste někdy v posádce se ženou záchranářkou?

Na otázku č. 1 odpovědělo 33 respondentů (97,1 %) kladnou odpovědí ANO a 1 respondent (2,9 %) zápornou odpovědí NE.

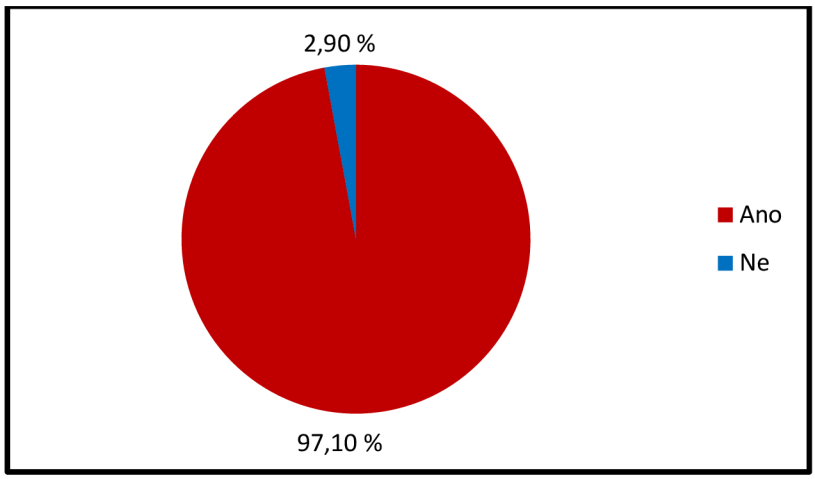

Obrázek č. 7: grafické znázornění odpovědí respondentů na otázku č. 1 (relativní četnosti)

Otázka č. 2: Jaké je dle vašeho odhadu procentuální zastoupení žen u zdravotnické záchranné služby ve vaší zemi?

Na otázku týkající se procentuálního zastoupení žen u zdravotnických záchranných služeb uvedlo 12 respondentů (35,29 %) odpověď 40 % žen, 9 respondentů (29,41 %) udalo hodnotu 30 % žen, 5 respondentů (14,71 %) odhadlo 45 % žen, 4 respondenti (8,82 %) odpověděli 35 % žen, 2 respondenti (5,88 %) odhadli počet žen na 50 %, 1 respondent (2,94 %) uvedl hodnotu 25 % a 1 respondent (2,94 %) odpověděl 33 % žen.

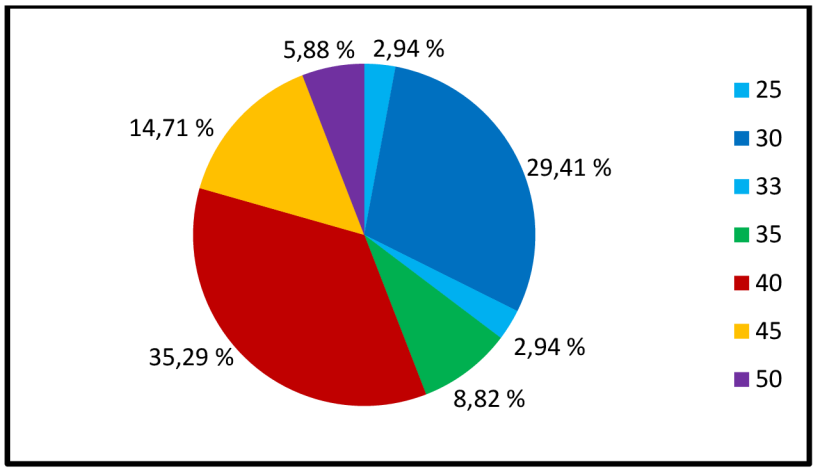

Obrázek č. 8: grafické znázornění odpovědí respondentů na otázku č. 2 (relativní četnosti)

Otázka č. 3: Domníváte se, že mají ve vaší zemi ženy stejnou šanci na přijetí na pozici zdravotnický záchranář jako muži?

Z celkového počtu dotázaných se 29 respondentů (85,30 %) domnívá, že ženy mají stejnou šanci na přijetí do zaměstnání k zdravotnické záchranné službě jako muži a 5 respondentů (14,70 %) tento názor nesdílí. Služebně starší ženy záchranářky (27 % všech ženských respondentek) z Finska i Švýcarska si myslí, že ženy mají stejnou šanci na přijetí jako muži. Ze služebně mladších záchranářek (73 % žen) si 36 % myslí, že nemají v jejich zemi ženy stejné šance na přijetí jako muži.

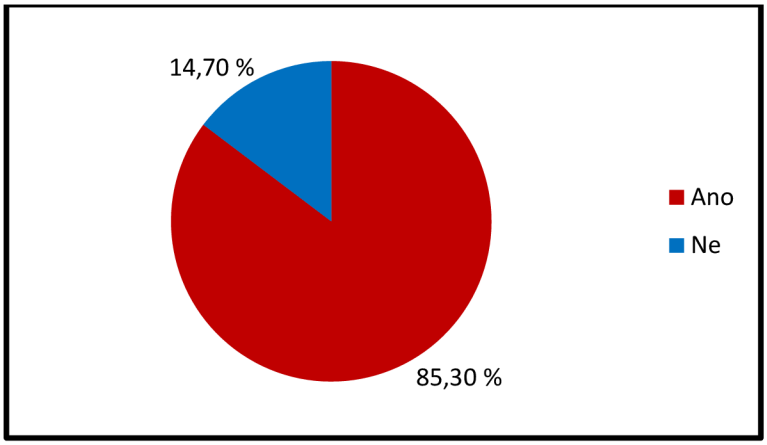

Obrázek č. 9: grafické znázornění odpovědí respondentů na otázku č. 3 (relativní četnosti)

Otázka č. 4: Myslíte si, že je žena záchranářka schopna vykonávat povolání záchranáře stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

Ze všech respondentů si 28 (82,40 %) myslí, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně plnohodnotně jako muž, 6 respondentů (17,60 %) je názoru opačného. Všichni respondenti, kteří odpověděli na otázku NE, byli muži (3 z Finska a 3 ze Švýcarska).

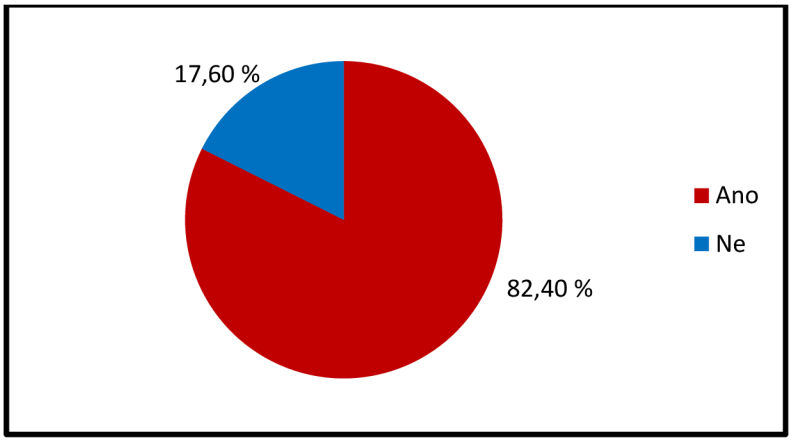

Obrázek č. 10: grafické znázornění odpovědí respondentů na otázku č. 4 (relativní četnosti)

Otázka č. 5: Myslíte si, že fyzicky zdatná žena záchranářka je schopna polohovat a transportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž - záchranář?

24 respondentů (70,60 %) si myslí, že fyzicky zdatná záchranářka je schopna transportu pacienta, 10 respondentů (29,40 %) si myslí, že žena tohoto úkonu není schopna. 2/3 žen záchranářek ze Švýcarska si myslí, že fyzicky připravená žena je schopna transportu pacienta, 1/3 odpověděla NE. Ve Finsku všechny ženy záchranářky odpověděly na otázku ANO. 1/3 mužů – záchranářů ze Švýcarska odpověděla NE, polovina dotázaných mužů z Finska je stejného názoru.

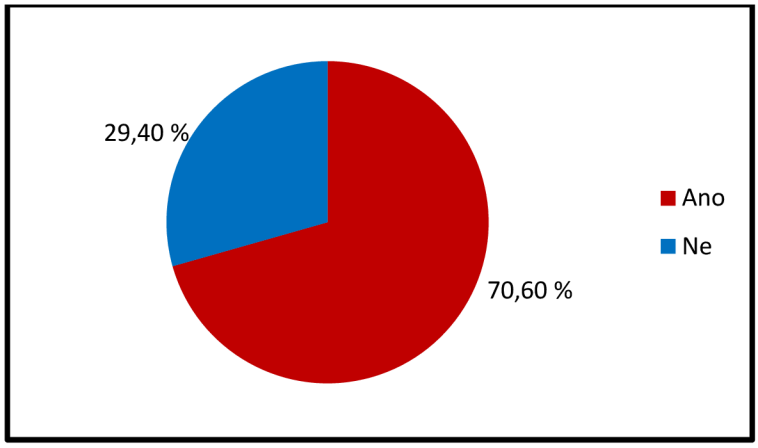

Obrázek č. 11: grafické znázornění odpovědí respondentů na otázku č. 5 (relativní četnosti)

Otázka č. 6: Upřednostňujete v posádce ženu, muže, nebo nečiníte rozdíly?

25 respondentů (73,50 %) odpovědělo, že neupřednostňují v posádce jedno pohlaví před druhým, 7 respondentů (20,60 %) odpovědělo, že upřednostňuje jako člena posádky muže a 2 respondenti (5,90 %) upřednostňují v posádce ženu. Ve Švýcarsku všechny ženy odpověděly, že nečiní rozdíly mezi kolegyněmi a kolegy v posádce, z mužských respondentů 1/3 odpověděla, že dává přednost muži v posádce a 2/3 nečiní rozdíl. Ve Finsku 7 z 9 žen nečiní rozdíl, 1 upřednostňuje muže a 1 ženu v posádce. Ve Finsku 6 mužských respondentů nečiní rozdíl, 3 upřednostňují muže a 1 ženu v posádce.

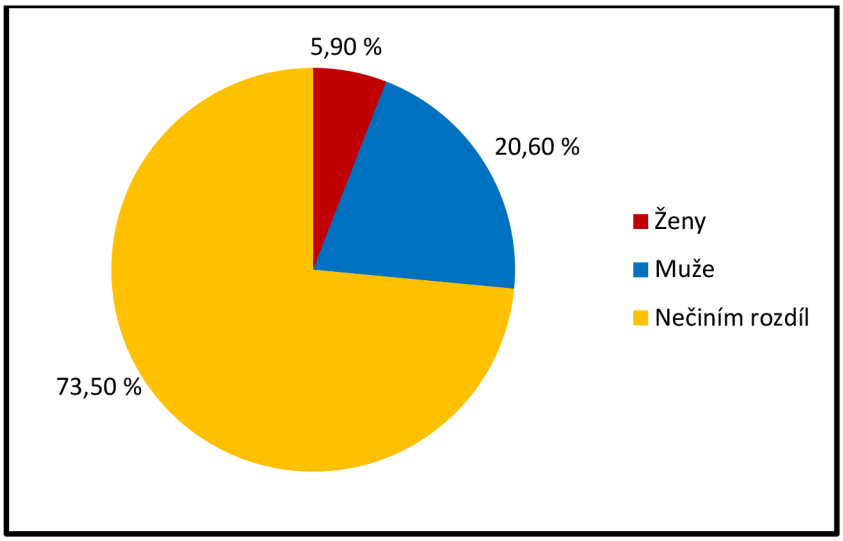

Obrázek č. 12: grafické znázornění odpovědí respondentů na otázku č. 6 (relativní četnosti)

Otázka č. 7: Myslíte si, že jsou situace, kde může být žena v posádce výhodou?

28 respondentů (82,40 %) zastává názor, že může být v jistých případech žena v posádce výhodou, 6 respondentů (17,60 %) neshledává ženu v posádce výhodou, přičemž tuto odpověď uvedli výhradně muži.

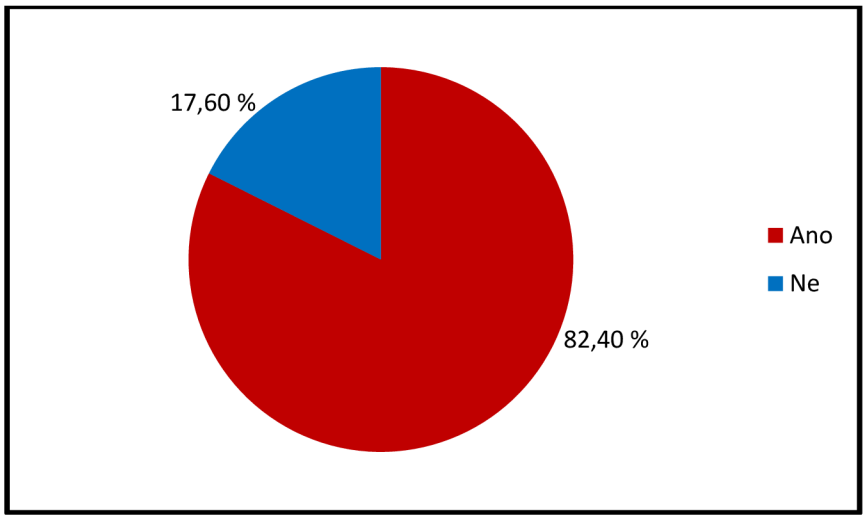

Obrázek č. 13: grafické znázornění odpovědí respondentů na otázku č. 7 (relativní četnosti)

Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

Péče o pacienty ženského pohlaví
Péče o ženy jiných náboženství
Pacientky muslimského vyznání
Pacienti ženského pohlaví, zejména v případě konzervativního islámského vyznání, nebo v případech, kdy je nutné úplné svlečení pacientky Agresivní pacienti
Těhotné pacientky
Gynekologické případy
Ženské záležitosti / těhotenství
Gynekologické případy, zejména u muslimských pacientek
Když je pacientem žena
V případě ženských pacientů cizích náboženství
Porodnictví
Porodnictví, ženské záležitosti
Psychologické důvody, případy které vyžadují uklidňující, citlivý přístup
Když je mužský pacient statečnější v přítomnosti ženy
Gynekologie a porodnictví a obecně v případech týkajících se dětí
Pravděpodobně jsou více empatické
Případy související s gynekologií, obecně s pacienty ženského pohlaví
Náboženské důvody, porodnictví, ženská psychologie
Citlivější přístup - možná
Ano, když se jedná o děti
Zacházení s dětmi a seniory, citlivost a empatie
Pro ženské pacienty některých genderově striktních náboženství
Porodnictví, ženské problémy, péče o ženy, pacientky muslimského vyznání

Tabulka 3: „Myslíte si, že jsou situace, kde může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?“

Otázka č. 8: Myslíte si, že jsou situace, kde může být žena v posádce nevýhodou?

Na otázku, zda může být žena v posádce nevýhodou, odpovědělo negativně 18 respondentů (52,90 %) a pozitivně 16 respondentů (47,10 %).

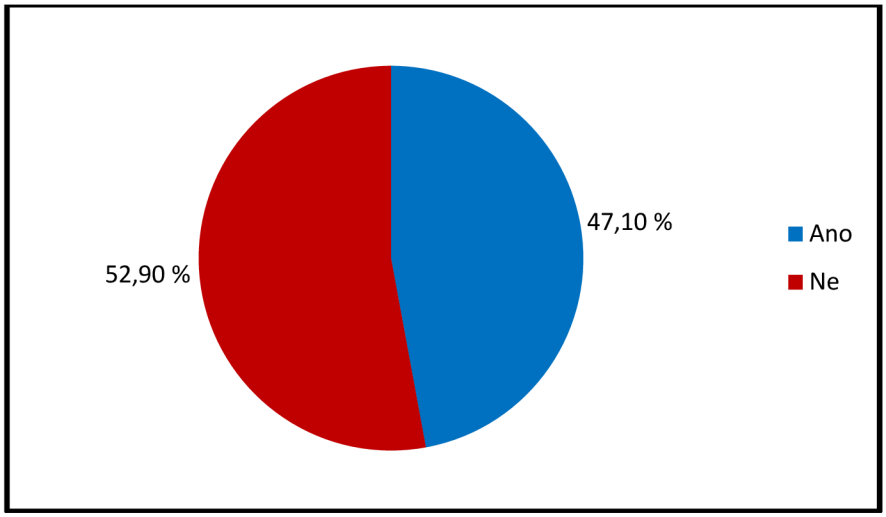

Obrázek č. 14: grafické znázornění odpovědí respondentů na otázku č. 8 (relativní četnosti)

Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

V situacích, kdy se zvedají nosítka - jako muž zvedáte na těžší straně
Kriminální případy
Ošetřování mužských pacientů
Muslimští pacienti, agresivní pacienti
Také empatie (zmíněná též jako výhoda), její negativní stránka
Psychologicky náročné nehody a kriminální případy
Náboženské a kulturní důvody
Zvedání těžkého nákladu, hrubí a problematičtí pacienti (např. opilci)
Ano, když je příliš mnoho pocitů nevýhodou
Péče o mužské pacienty
Muslimští mužští pacienti
Schopnost manipulace s těžkým pacientem
V kriminálních případech a přestupcích

Tabulka 3: „Myslíte si, že jsou situace, kde může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?“

Otázka č. 9: Máte nějaké postřehy či informace související s postavením žen u Zdravotnické záchranné služby ve vaší zemi, které shledáváte důležitými či užitečnými pro moji bakalářskou práci?

Domnívám se, že nejlépe fungují smíšené posádky.
Pacienti ženského pohlaví jiných náboženství (muslimové), mentálně labilní pacienti.
Je to obohacením pracovního prostředí.
Je dobré mít ženy-záchranářky.
Před patnácti lety se mluvilo o stejných pochybnostech ohledně žen - záchranářek. Dnes nejsou ničím výjimečným.
V naší zemi je k záchranářům obou pohlaví přistupováno bez rozdílu.
Stejně jako v jiných oblastech života neexistuje důvod nemít ženy - záchranářky.
Všechno žertování stranou, je dobré, když je posádka genderově vyvážená.
Domnívám se, že některá povolání více vyhovují mužům.
Vezmeme-li v úvahu úroveň rovnoprávnosti ve Finsku, ženy by neměly být vylučovány z žádného povolání. Někdy jsou ovšem nuceny prokazovat své dovednosti více než muži.
Pokud je váš průzkum mezinárodní, mějte na paměti, že ve Finsku se dbá na rovnoprávnost pohlaví více než v jiných zemích.
Situace ve Finsku (ve Skandinávii obecně) je dobrá, klademe důraz na rovnoprávnost. Jak často slyším, není tomu tak v jiných částech světa.
Mělo by být zmíněno, že tato práce se nehodí pro každou ženu vzhledem ke své namáhavosti (jak psychické, tak fyzické). Není vhodná ani pro všechny muže, ale procentuálně se to pravděpodobně bude lišit. To je ovšem pouze můj názor.
Pracoval jsem doposud převážně ve smíšených posádkách a líbilo se mi to. Výzvy (s tím spojené) se mírně liší, ale nějaké výzvy vždy existují.
Dříve byly ženy - záchranářky docela vzácností, dnes jsou normou. Já osobně preferuji za kolegy muže, ale nikdy jsem – upřímně – neměl žádný vážný problém s ženskými členy posádky.
Jsem žena a miluji tu práci, všichni se ke mně většinou chovají hezky. Taková je moje zkušenost doposud, pracuji teď třetím rokem.
Nevím, nemám dostatek zkušeností.
K oběma pohlavím v záchranářství je ve Finsku přistupováno rovnoprávně, nikdy jsem neměla problém.

Tabulka 5: „Máte nějaké postřehy či informace související s postavením žen u Zdravotnické záchranné služby ve vaší zemi, které shledáváte důležitými či užitečnými pro moji bakalářskou práci?“

8 DISKUSE

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit názory zdravotnických záchranářů a řidičů vozidel ZZS na problematiku žen u zdravotnických záchranných služeb, zejména jejich přítomnost ve výjezdových skupinách, a porovnat zjištěné údaje mezi třemi vybranými kraji v České republice. Dalším cílem bylo zjištění situace týkající se dané problematiky i za hranicemi České republiky pomocí online dotazníku. Snažila jsem se volit otázky tak, abych co nejpřesněji zjistila jejich pocity týkající se této problematiky, výsledky však nelze vzhledem k malému vzorku respondentů zobecňovat. Vybrala jsem si metodu získávání informací pomocí rozhovorů, protože jsem měla pocit, že tak budu respondentovi blíže a sdělí mi tak spíš svůj osobní názor, než když pouze narychlo vyplní odpovědi v online dotazníku. Nevýhodou této metody však byl malý počet respondentů, proto nelze výsledky generalizovat. Objektivita zjištěných údajů by se dala zvýšit rozšířením skupiny respondentů v ideálním případě na všechny zaměstnance ZZS, což nebylo z časových důvodů možné. V tomto případě by dával větší smysl dotazník vyplněný všemi pracovníky, ale z důvodu preferování osobního kontaktu jsem raději zvolila metodu rozhovorů. Přidanou hodnotou osobní návštěvy na pracovištích ZZS a přímého kontaktu s respondenty byla možnost seznámit se s atmosférou jednotlivých pracovišť, názory na vedení či platové podmínky, které však dotazovaní uváděli vždy mimo záznam. Pro mě, jakožto uchazeče o práci u ZZS, však byly tyto informace velmi důležité a tyto neformální rozhovory byly pro mě důkazem, že mají ke mně lidé důvěru a jsou ochotni podělit se se mnou i o ryze osobní zkušenosti.

Překvapilo mě, že ve všech třech zmiňovaných krajích odpovídali záchranáři v rozhovoru velice podobně, a u většiny otázek se nedá rozdíl mezi kraji jednoznačně určit. Předpokládala jsem, že hlavním problémem, proč je tak málo žen u záchranných služeb, je malá fyzická síla žen záchranářek, která je třeba k transportu a správnému polohování pacienta. Jednalo se o otázku č. 3 v rozhovoru a otázku č. 5 v dotazníku. Tento můj předpoklad byl do jisté míry naplněn, odpovědělo tak 13 z 20 záchranářů. Zaujal mě názor záchranářky ze Zlínského kraje, která odpověděla, že s pomůckami, jako je například schodolez, je žena bez problému schopna transportu pacienta.

Další otázka, která přinesla pro mě překvapivé odpovědi, byla otázka č. 6 v rozhovoru i v dotazníku, kde se záchranářů dotazuji, zda v posádce upřednostňují muže, ženu nebo nečiní rozdíly. V mém výzkumu bylo nejvíce odpovědí neutrálních, záchranáři odpovídali, že „je jim to jedno“, že „nedělají rozdíly“. V bakalářské práci záchranářky Bc. Lucie

Mezníkové [42] z roku 2016 se vyskytla téměř stejná otázka „Jako svého kolegu upřednostňujete“, a obě jsme došly ke stejnému závěru, že nejvíce respondentů vůbec žádné rozdíly nečiní. Bc. Mezníkové takto odpovědělo 55,2 % respondentů v jejím dotazníkovém šetření. Mně v rozhovoru takto odpovědělo 65 % dotazovaných záchranářů. 33,9 % respondentů v práci Bc. Mezníkové upřednostňuje v posádce muže, v rozhovorech, které jsem dělala já, takto odpovídalo 25 % záchranářů. Také v online dotazníku pro cizince jsem měla tutéž otázku a 73,50 % respondentů z Finska a Švýcarska odpovědělo, že nečiní rozdíly a neupřednostňují v posádce ani jedno pohlaví, 20,60 % respondentů upřednostňuje v posádce muže. Myslím si, že ve Finsku a Švýcarsku odpovědělo víc procent respondentů, že nečiní rozdíly mezi pohlavími, protože jsou to země s více rovnými příležitostmi, než je Česká republika, což se projevilo i v otevřených odpovědích mého dotazníkového šetření.

Také moje otázka č. 7 se vyskytla v podobném znění i v práci Bc. Mezníkové. Jedná se o otázku, zda si respondent myslí, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou a jejich případná specifikace. V mém průzkumu odpovídalo nejvíce záchranářů, že je žena výhodou při výjezdech k dětským pacientům a mladistvým, odpovědělo mi tak 60 % dotazovaných záchranářů. Další uváděli ještě jiné případy, kdy je výhodou mít ženu v posádce, a to zejména: staří lidé, rodičky a gynekologické potíže a agresivní opilci. V práci Bc. Mezníkové bylo nejčetnější odpovědí na otázku přínosu ženy v posádce péče o dětské pacienty a jejich lepší vnímání ženy jako ošetřující osoby, druhou nejpočetnější odpovědí byly případy porodů a gynekologické obtíže žen, dále znásilnění, senioři a agresivní opilci. V mém dotazníku, týkajícího se situace v cizích zemích, odpovědělo na tuto otázku 82 % dotazovaných respondentů kladně, a jako nejčastější pozitivum přítomnosti žen v posádce uváděli: péče o pacientky muslimského vyznání, těhotné ženy, porody a gynekologické problémy, děti a senioři. Z tohoto drobného rozdílu v odpovědích usuzuji, že ve Švýcarsku a Finsku mají podstatně více osob muslimského vyznání než v České republice, jelikož šlo o nejčastější odpověď, a v rozhovorech, které jsem realizovala v ČR, se tato odpověď vyskytla pouze jednou. Tak, jako existují výhody žen v posádce, existují samozřejmě i výhody mužů záchranářů. Mimo fyzickou sílu bych zde ráda citovala názor záchranářky z článku v časopise Rescue, které se reportérka Zuzana Taška v článku o záchranářkách [43] ptá, jak se jí s muži pracuje, a čeho si na nich cení. Bc. Marie Kokošková, záchranářka z Plzeňského kraje: „*Bez mužů si práci na ZZS vůbec nedokážu představit, vážím si všech našich lékařů a obzvlášť řidičů. Před těmi hluboce smekám, neboť mají velkou odpovědnost: za sanitní vozidlo, bezpečnost zdravotnické posádky i pacienta. Cestou*

na výjezd mám možnost podle znění výzvy promyslet si, co nás na místě čeká, jak budeme postupovat a psychicky se připravit. Řidič nás musí bezpečně dopravit na místo bez ohledu na to, jestli jsou dvě hodiny ráno, prší, je náledí, nebo dopravní zácpa. Velice ráda pracuji ve smíšeném kolektivu a vážím si toho, že ZZS PK je organizací, která dává prostor pro práci v terénu také ženám.“ [43]

Právě tématu řízení sanitních vozů se týká závěrečná práce paní PhDr. Daxnerové Kvapilové [44], která se ve svojí práci zabývá muži a ženami v roli řidiče ZZS. Dělala na toto téma rozhovory se záchranáři – muži i ženami na různých základnách, stejně jako já pro svoji bakalářskou práci. Nebývá zvykem, že by ženy řídily sanitní vozy, známé jsou převážně záchranářky z Vysočiny, kde jim je umožněno i řízení. PhDr. Daxnerová Kvapilová se dotazuje na toto téma záchranářů ze Zlínského kraje. Zaujala mě odpověď na otázku „Máte kolegyně - řidičky zdravotnické záchranářky?“. Záchranář: „*Ve Zlíně máme jednu. Jezdí velice dobře. Přišla z dopravní policie a je to taková kovaná řidička. Ona s námi ani my s tím nemáme problém, jezdí velice dobře. Jen s orientací v terénu měla jednou problém*“. Dále se ve své práci dotazuje přímo žen záchranářek – řidiček vozidel RZP ve Velké Bíteši. „*Kraj Vysočina jako jediný v republice dává stejné šance ženám, jako mužům a zaměstnává je nejen jako profesionální záchranářky, ale také jako řidičky RZP. Celkový počet řidiček tohoto kraje je 7*“, zjistila ve svojí práci PhDr. Daxnerová Kvapilová, která dále uvádí, že se v případě zaměstnávání žen na pozici řidičky sanitky vychází ze zákona 96/2004 o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotnické péče (zákon o zdravotnických povoláních). Zákon říká, jaké vzdělání musí mít zdravotnický záchranář či řidič. Prováděcí vyhláška 424/2004 Sb., § 17 říká, co zdravotnický záchranář vykonává: „ obsluhuje a udržuje vybavení všech kategorií dopravních prostředků, řídí pozemní dopravní prostředky, a to i v obtížných podmínkách jízdy s využitím výstražných zvukových a světelných zařízení“. V tomto zákoně nejsou rozlišeny podmínky pro muže a pro ženy, je zde pouze jedna kategorie, a tou je zdravotnický záchranář. V rozhovoru se záchranářkou z Vysočiny mě zaujala právě odpověď na otázku související s mým tématem: „Jak vás berou řidiči muži?“, záchranářka (řidička): „*Já si myslím, že úplně normálně. Tady na Vysočině není problém, že zde pracují ženy. Podívejte se do Brna, tam nepracuje žena žádná. Tam zase polovina chlapů říká, že by ženskou do záchranky nevzala. Říkají, že to ženská nezvládne, oni jedou třeba 10x za noc na „rozbitou hlavu“, tahají těžké lidi, mají třeba problémy, že jim hasiči nepřijedou, nechtějí pomoci. Tady na tom venkově nemáme problémy, tady jsou hasiči rádi,*

pokud mohou vyjet a pomůžou nám“. [44] Ve svojí bakalářské práci jsem dělala rozhovor celkem se dvěma ženami záchranářkami a obě odpověděly, že s nimi kolegové opačného pohlaví nemají žádný problém, a že se jim obvykle snaží práci ulehčit.

Předpokládala jsem také, že u otázky č. 4, zda by byla zásahu schopna čistě ženská posádka, bude většina záchranářů toho názoru, že by taková posádka výjezdy nezvládala. Z výsledků rozhovorů vyplývá, že 40 % dotazovaných je přesvědčeno, že by zásahy zvládala bez problému posádka složena pouze z žen, zbývajících 60 % z mých respondentů uvádí konkrétní situace, ve kterých by čistě ženská posádka mohla mít určité problémy. Nejčastěji uvádí případy velmi těžkých pacientů, těžko dostupný terén a řidičské schopnosti. Jednoznačné NE bez dalších připomínek uvedli pouze 3 záchranáři - muži, všichni z Jihomoravského kraje. Ačkoliv se můj předpoklad potvrdil, očekávala jsem větší procento negativních odpovědí. Pokud však hodnotím odpovědi zvlášť za každé pohlaví, dojdu k zajímavému zjištění, že záporné odpovědi nebo výhrady uváděli vždy pouze muži. Všechny oslovené ženy, a to jak v zahraničí, tak u nás, jsou přesvědčeny, že čistě ženská posádka odvede stejně kvalitní práci, jako posádka smíšená či mužská. Nabízí se otázka, zda negativní názory mužů vyplývají z konkrétních zkušeností se spoluprácí se ženami v posádce, nebo byly vyřčeny na základě obecně platných předsudků, že žena nemůže zvládnout to, co muž. Podobné výsledky jsem zaznamenala u odpovědí na otázku č. 2, zda je žena záchranářka schopna vykonávat povolání záchranáře stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž. Stejná otázka byla součástí dotazníku pro zahraniční respondenty (otázka č. 4). Z výsledků vyplynulo, že není významný rozdíl mezi poměrem odpovědí ANO a NE mezi jednotlivými zeměmi, kde je vždy přibližně 70 % odpovědí kladných a 30 % odpovědí záporných, ale respondenti, kteří odpověděli buď NE, nebo měli výhrady, byli ve všech zemích vždy muži. Ženy jsou bez ohledu na národnost přesvědčeny, že se ve své práci mužům zcela vyrovnají.

Určitě by bylo zajímavé zjistit, proč muži o schopnostech žen pochybují, a co je důvodem těchto pochybností. Tento psychologický rozbor názorů mužů na ženy by byl jistě zajímavým tématem pro případnou psychologickou studii studenta jiného oboru. Pro potřeby mé bakalářské práce považuji zjištěné skutečnosti za plně dostačující a v některých případech mi při zpracovávání výsledků přinesly odpovědi i na otázky, které mě před tím ani nenapadly.

9 ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala rovností příležitostí pro ženy a muže pracující u zdravotnické záchranné služby se zaměřením na postavení žen záchranářek a názory mužů záchranářů na spolupráci se ženami.

Cílem teoretické části bylo shromáždit údaje související s daným tématem, ať už to byly historické zmínky o prvních ženách u ZZS nebo diskuze na téma postavení žen pracujících u ZZS v současnosti. Využila jsem veškeré relevantní zdroje informací, například předchozí výzkumy na dané nebo příbuzné téma, informace z médií a z odborné literatury, řadu informací jsem vyhledala na internetu. Dostupných zdrojů byl dostatek, neboť na téma genderové rovnosti respektive nerovnosti v souvislosti s uplatněním žen ve fyzicky či psychicky náročných zaměstnáních se často u nás i ve světě diskutuje.

Praktickou část bakalářské práce tvoří výzkum, který probíhal jak formou online dotazníků zaslaných záchranářům v zahraničí, tak prostřednictvím přímých rozhovorů se zaměstnanci ZZS ve třech vybraných krajích České republiky - Jihomoravském, Zlínském a Olomouckém. Cílem bylo zjišťování a vyhodnocování názorů záchranářů na rovnocennost mužů a žen pracujících u zdravotnické záchranné služby a jejich porovnání s výsledky dotazníků vyplněných zahraničními respondenty.

Stanovené cíle mé bakalářské práce byly splněny a přinesly výsledky, které jsou hodny pozornosti. Základní myšlenkou, která vyplynula z vyhodnocování dotazníků a rozhovorů, je skutečnost, že žena je schopna odvést práci zdravotnického záchranáře stejně kvalitně jako muž, a s tímto názorem se ztotožňuje většina oslovených. Případná omezení, co se fyzické síly žen týče, jsou vyvážena řadou ženských vlastností, které dokáže nejen žena samotná, ale celá výjezdová posádka využít ve prospěch pacienta, jehož zdravotní stav je pro záchranáře prioritou. Většinu respondentů zajímá zejména to, zda se mohu na kolegu (kolegyni) spolehnout, a zda je schopen či schopna si svoji práci kvalitně odvést bez ohledu na pohlaví. Většina oslovených mužů pracujících u ZZS považuje ženy záchranářky za rovnocenné partnery. Jediným potenciálně znevýhodňujícím faktorem je menší fyzická síla u žen, ale nejedná se o natolik významný parametr, který by měl ženy při přijímání k ZZS znevýhodnit ve prospěch mužů.

Příjemným zjištěním je také podobnost odpovědí mezi vybranými kraji České republiky, a také ve srovnání s údaji zjištěnými ze zahraničních dotazníků, kdy většina

dotazovaných zdravotnických záchranářů nevidí podstatný rozdíl mezi spoluprací s mužem či se ženou.

Lze tedy říci, že pro upřednostňování mužů na úkor žen při přijímání do pracovního poměru na pozici zdravotnický záchranář není žádný racionální důvod. Věřím, že ženám, které si zvolily práci u ZZS z důvodu silné motivace pomáhat druhým a obětovat se pro záchranu zdraví a života na úkor vlastních potřeb, bude umožněno se vysněné práci plně věnovat.

10 ZDROJE

1. Zákon č.96/2004 Sb. ze dne 4. února 2004 o nelékařských zdravotnických povoláních (v platném znění). *Sbírka zákonů České republiky*. Březen 3, 2004. Available at: http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-96. Accessed December 5, 2016.
2. Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 424/2004 Sb. v platném znění, kterou se stanoví činnosti zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. *Sbírka zákonů České republiky*. Červen 30, 2004. Available at: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-424. Accessed December 5, 2016
3. Tintinalli JE, Cameron P, Holliman C(). *EMS: a practical global guidebook*. Shelton, CT: People's Medical Publishing House; 2010.
4. Rasi M. *Comparing emergency medical services and paramedic education between Finland and England [bachelor thesis]*. Kuopio: Savonia university of applied sciences; 2014.
5. Baštecká B. *Terénní krizová práce: psychosociální intervenční týmy*. Praha, Česká republika: Grada; 2005.
6. Zacharová E, Hermanová M, Šrámková J. *Zdravotnická psychologie*. 1nd ed. Praha, Česká republika: Grada; 2007.
7. Zdravotnický záchranář. *www.muni.cz*. Available at: https://www.muni.cz/bakalarske-a-magisterske-obory/18664-zdravotnicky-zachranar. Accessed December 15, 2016.
8. Zákon č.374/2011 Sb. ze dne 6. listopadu 2011 o zdravotnické záchranné službě (v platném znění). *Sbírka zákonů České republiky*. Prosinec 8, 2011. Available at: http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374. Accessed December 16, 2016.
9. Sasser S, Varghese M, Kellermann A, Lormand J. *Prehospital trauma care systems*. Geneva: WHO; 2005.
10. Al-Shaqsi S. Models of International Emergency Medical Service (EMS) Systems. *Oman Medical Journal*. 2010; 25(4):320-323. doi:10.5001/omj.2010.92. Accessed December 16, 2016.
11. Roessler M, Zuzan O. EMS systems in Germany [PubMed]. *Resuscitation*. 2006; 68(1):45-49. 10.1016/j.resuscitation.2005.08.004. Accessed December 16, 2016.
12. Adnet F, Lapostolle F. International EMS systems: France [PubMed]. *Resuscitation*. 2004; 63(1):7-9. 10.1016/j.resuscitation.2004.04.001. Accessed December 16, 2016.

13. Weninger P, Hertz H, Mauritz W. International EMS: Austria [PubMed]. *Resuscitation*. 2005;65(3):249-254. 10.1016/j.resuscitation.2005.03.006. Accessed December 16, 2016.
14. Papaspyrou E, Setzis D, Grosomanidis V, Manikis D, Boutlis D, Ressos C. International EMS systems: Greece [PubMed]. *Resuscitation*. 2004; 63(3):255-259. 10.1016/j.resuscitation.2004.06.009. Accessed December 16, 2016.
15. Spiteri A. EMS systems in Malta [PubMed]. *Resuscitation*. 2008; 76(2):165-167. 10.1016/j.resuscitation.2007.07.029. Accessed December 18, 2016.
16. Dick WF. Anglo-American vs. Franco-German emergency medical services systém [PubMed]. *Prehosp Disaster Med.* 2003; 18(1):29-35, discussion 35-37. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/14694898. Accessed December 18, 2016.
17. Pozner CN, Zane R, Nelson SJ, Levine M. International EMS systems: The United States: past, present, and future [PubMed]. *Resuscitation.* 2004; 60(3):239-244. 10.1016/j.resuscitation.2003.11.004. Accessed December 20, 2016.
18. Symons P, Shuster M. International EMS Systems: Canada [PubMed]. *Resuscitation.* 2004; 63(2):119-122. 10.1016/j.resuscitation.2004.06.010. Accessed January 8, 2017.
19. Trevithick S, Flabouris A, Tall G, Webber CF. International EMS systems: New South Wales, Australia [PubMed]. *Resuscitation*. 2003; 59(2):165-170. 10.1016/S0300-9572(03)00343-5. Accessed January 10, 2017.
20. Hay HI. EMS in New Zealand [PubMed]. *Emerg Med Serv.* 2000; 29(7):95-97, 109. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/11183102. Accessed January 10, 2017.
21. About us. *www.redcross.org.uk*. Available at: http://www.redcross.org.uk/About-us/Who-we-are/Museum-and-archives/Historical-factsheets/Emergency-Transport. Accessed January 12, 2017.
22. Petrů M. *Motivace výběru povolání zdravotnického záchranáře [dissertation thesis]*. České Budějovice: Jihočeská univerzita České Budějovice; 2010.
23. Zdravotnický záchranář. *www.vysokeskoly.cz.* Available at: http://www.vysokeskoly.cz/katalog-vs/obory/Zdravotnický+záchranář. Accessed December 16, 2016.
24. Historie. *www.zzshmp.cz*. Available at: http://www.zzshmp.cz/?page_id=256. Accessed January 12, 2017.
25. Základní informace. *www.zzsjmk.cz*. 2007. Available at: http://www.zzsjmk.cz/zakladniinformace. Accessed January 12, 2017.
26. Historie. *www.zzsol.cz*. Available at: http://www.zzsol.cz/#. Accessed January 12, 2017.

27. Součastnost. *www.zzshmp.cz.* Available at: http://www.zzshmp.cz/?page_id=473. Accessed January 15, 2017.
28. Koudela O. *Sociologický pohled na zdravotnickou záchrannou službu [dissertation thesis]*. Praha: Univerzita Karlova v Praze; 2011.
29. Štangová V. *Rovné zacházení a zákaz diskriminace v pracovním právu*. Plzeň, Česká republika: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk; 2010.
30. Růžička M. Zákaz diskriminace podle Evropské úmluvy na ochranu lidských práv a základních svobod. *Právník*. 2007; 146(6): 627-662.
31. Bobek M, Boučková P, Kühn Z, et al. *Rovnost a diskriminace*. Praha, Česká republika: C.H.Beck; 2007.
32. Pastrňák R. Několik poznámek k zákazu diskriminace v pracovním právu v ČR. *Právník.* 2004; 143(2): 178-195.
33. Diskriminace. *www.ochrance.cz.* Available at: http://www.ochrance.cz/diskriminace/pomoc-obetem-diskriminace/co-je-co-neni-diskriminace/. Accessed January 20, 2017.
34. Štamberková J. *Prosazování rovnosti mužů a žen na trhu práce v České republice*.1nd ed. Praha, Česká republika: Praha: Český helsinský výbor; 2002.
35. Genderové role, normy a stereotypy. *www.monda.eu.* Available at: http://monda.eu/files/modules/gender/annex3_cs.pdf. Accessed January 20, 2017.
36. Směrnice Rady 76/207/EHS ze dne 9. února 1976 o zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy, pokud jde o přístup k zaměstnání, odbornému vzdělávání a postupu v zaměstnání a o pracovní podmínky, ve znění směrnice 2002/73/ES. Září 23, 2002. Available at: http://www.ucetni-portal.cz/smernice-rada-76-207-ehs-uplne-zneni-39-w.html. Accessed January 20, 2017.
37. Předpis č. 361/2007 Sb. ze dne 12. prosince 2007(v platném znění), kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci. Sbírka zákonů České republiky. Prosinec 28, 2007. Available at: http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-361. Accessed January 20, 2017.
38. Poněšický J. *Fenomén ženství a mužství: psychologie ženy a muže, rozdíly a vztahy*. Praha, Česká republika: Triton; 2004.
39. Baron-Cohen S. *The Essential Difference: Men, Women and the Extreme Male Brain*. London, England: Penguin; 2003.

40. Diskriminace žen i v oboru záchranář?. *www.komorazachranaru.cz*. Available at: https://www.komorazachranaru.cz/forum/diskriminace-zen-i-v-oboru-zachranar/13. Accessed January 23, 2017.
41. Změny na pražské záchrance. Do sanitek se vrací ženy, budou náročnou práci zvládat?. *www.rozhlas.cz*. Available at: http://www.rozhlas.cz/zpravy/domaci/_zprava/zmeny-na-prazske-zachrance-do-sanitek-se-vraci-zeny-budou-narocnou-praci-zvladat--1669127. Accessed January 25, 2017.
42. Mezníková L. *Rovnost mužů a žen na pozici zdravotnického záchranáře u zdravotnické záchranné služby[bachelor thesis]*. Brno: Masarykova univerzita; 2016.
43. Taška Z. Záchranářky růže v trní přednemocniční nedokladné péče. *Rescue report*. Květen 2014; č. 5+6.
44. Daxnerová Kvapilová J. *Muži a ženy v roli řidiče ZZS a DNR , rozdíly ve zvládání svízelných situací [dissertation thesis]*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci; 2013.

11 SEZNAM SYMBOLŮ A ZKRATEK

ZZS	zdravotnická záchranná služba
RZP	rychlá zdravotnická pomoc
RLP	rychlá lékařská pomoc
LZS	letecká záchranná služba
RV	rendez-vous
ZZ	zdravotnický záchranář
PNP	přednemocniční neodkladná péče
ČR	Česká republika
ARO	anesteziologicko-resuscitační oddělení
HZS	hasičský záchranný sbor
ZS	záchranný systém
JmK	Jihomoravský kraj
OK	Olomoucký kraj
ZK	Zlínský kraj

12 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 1	Znázornění vzdělávacího systému ve Finsku
Obr. č. 2	Země původu respondenta (relativní četnost)
Obr. č. 3	Pohlaví respondentů (relativní četnost)
Obr. č. 4	Zastoupení respondentů ženského a mužského pohlaví v jednotlivých státech (absolutní četnost)
Obr. č. 5 - 5a	Věkové rozložení skupiny respondentů (relativní četnost)
Obr. č. 6 - 6a	Roky odsloužené praxe zahraničních respondentů (relativní četnost)
Obr. č. 7	grafické znázornění odpovědí respondentů na otázku č. 1 (relativní četnosti)
Obr. č. 8	grafické znázornění odpovědí respondentů na otázku č. 2 (relativní četnosti)
Obr. č. 9	grafické znázornění odpovědí respondentů na otázku č. 3 (relativní četnosti)
Obr. č. 10	grafické znázornění odpovědí respondentů na otázku č. 4 (relativní četnosti)
Obr. č. 11	grafické znázornění odpovědí respondentů na otázku č. 5 (relativní četnosti)
Obr. č. 12	grafické znázornění odpovědí respondentů na otázku č. 6 (relativní četnosti)
Obr. č. 13	grafické znázornění odpovědí respondentů na otázku č. 7 (relativní četnosti)
Obr. č. 14	grafické znázornění odpovědí respondentů na otázku č. 8 (relativní četnosti)

13 SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1 Vzdělání a pozice respondentů ze Švýcarska (absolutní četnost)

Tab. č. 2 Vzdělání a pozice respondentů z Finska (absolutní četnost)

Tab. č. 3 Myslíte si, že jsou situace, kde může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

Tab. č. 4 Myslíte si, že jsou situace, kde může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

Tab. č. 5 Máte nějaké postřehy či informace související s postavením žen u zdravotnické záchranné služby ve vaší zemi, které shledáváte důležitými či užitečnými pro moji bakalářskou práci?

14 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1	Rozhovor pro zdravotnické záchranáře a řidiče vozidel ZZS
Příloha č. 2a – 2c	Dotazník pro zdravotnické záchranáře
Příloha č. 3a – 3f	Odpovědi na otázky dotazníku v originálním jazyce

Souhlas s využitím práce ke studijním účelům

Souhlasím s tím, aby má bakalářská práce byla využívána ke studijním účelům. Současně žádám, aby její citace byly uváděny způsobem obvyklým ve vědeckých pracích a v souladu s citační etikou.

V Brně dne 24. dubna 2017 ……

Podpis autora

Příloha č. 1

Osnova rozhovoru pro zdravotnické záchranáře a řidiče vozidel ZZS

1. A) PRO MUŽE: Sloužil jste někdy v posádce se ženou? Pokud ano, vnímal jste nějaký rozdíl ve srovnání s čistě mužskou posádkou?

   B) PRO ŽENY: Jak vnímáte přístup mužů ve vaší posádce k vám, jakožto k ženě? Máte pocit, že vás zohledňují, nebo vás vnímají jako rovnocenného partnera?

2. Myslíte si, že je žena schopna povolání záchranáře vykonávat stejně kvalitně a plnohodnotně jako muž?

3. Myslíte si, že dobře fyzicky připravená žena záchranářka je schopna polohovat a odtransportovat pacienta bez větších obtíží stejně jako muž záchranář?

4. Domníváte se, že by byla schopná zásahu čistě ženská posádka? Pokud ne, proč?
5. Jste si vědom/a nějakých zásadních překážek ve spolupráci mezi ženou a mužem ve smíšené posádce?

6. Upřednostňujete v posádce ženu, nebo muže, nebo nečiníte rozdíly?

7. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce výhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

8. Myslíte si, že jsou situace, ve kterých může být žena v posádce nevýhodou? Pokud ano, můžete tyto situace blíže specifikovat?

9. Víte o nějakých problémech, které jsou na pracovištích, na kterých jsou ženy v posádkách, způsobeny právě jejich přítomností?

10. Jste pro, aby byly u přijímacího pohovoru do zaměstnání konány i fyzické testy s totožnou náročností pro obě pohlaví?

11. Kdyby žena splnila požadavky fyzických testů při přijímacím pohovoru do zaměstnání, dokázal/a byste ji brát jako rovnocenného pracovního partnera?

Příloha č. 2a

The Questionnaire for Paramedics

Dear Respondents,

My name is Dominika Miksovska. I am a student of the Medical Rescuer specialization (Faculty of Medicine of Masaryk University in Brno, Czech Republic) just now working on a bachelor thesis titled "The Position of a Female Paramedic".

In the Czech Republic, the number of male paramedics far exceeds the number of their female counterparts. The goal of my bachelor thesis is to compare the position of female paramedics in the Czech Republic with their position in other countries.

I would like to ask if you could take a minute to fill in the accompanying short questionnaire.

Thank you very much for your time and consideration.

Příloha č. 2b

Please tell me about yourself:

(Please fill in or make a selection.)

Country: _____

Gender: Female / Male

Age:

- 20 – 30
- 31 – 40
- 41 – 50
- 51 – 60
- 60 +

Years of practice as a paramedic:

- 1 – 5
- 6 – 12
- 13 – 20
- 21 – 29
- 30 +

Education: _____

Position in the paramedic services: _____

Příloha č. 2c

The Questionnaire

(Please fill in or make a selection.)

1. Have you ever served in a crew together with a female paramedic?

   Yes / No

2. What percentage of paramedics in your country are female? (your estimate)

   _____

3. Do you believe that the chance of being accepted for a paramedic position is the same for men and women in your country?

   Yes / No

4. Do you believe that female paramedics are capable of job performance on par with their male counterparts?

   Yes / No

5. Do you think that a physically trained female paramedic can perform patient positioning and transportation as easily as a male paramedic can?

   Yes / No

6. Given the choice, which gender do you prefer in your paramedic crew members?

   Female / Male / Either (I don't see a difference)

7. Can you think of a situation when having a female paramedic in the crew may prove beneficial?

   Yes / No If yes, can you specify? _____

8. Can you think of a situation when the presence of a female paramedic in the crew may be a disadvantage?

   Yes / No If yes, can you specify? _____

9. Do you have any additional relevant comments or information regarding the position of female paramedics in your country? _____

Příloha č. 3a

Gender:	Age:	Years of practice as a paramedic:	Education:	Position in the paramedic services:
Female	31 - 40	6 - 12	Certificate of competence	Paramedic
Female	20 - 30	1 - 5	Nurse, Paramedic and Dispatcher	Employee
Female	20 - 30	1 - 5	Höhere Fachschule (ISCED-Level 5B)	Paramedic
Female	31 - 40	6 - 12	Paramedic	Paramedic
Female	41 - 50	13 - 20	nurse,paramedic	Normal worker
Female	31 - 40	6 - 12	MPA, Nurse, Paramedic	Normal
Male	20 - 30	1 - 5	Paramedic HF	Paramedic student
Male	31 - 40	6 - 12	Paramedic	Responsible for Paramedics in Training
Male	31 - 40	6 - 12	No response	Paramedic
Male	41 - 50	13 - 20	Paramedic critical care	Group leader
Male	31 - 40	13 - 20	No response	Paramedic
Male	31 - 40	6 - 12	Rettungssanitäter HF /Paramedic	Paramedic
Male	20 - 30	1 - 5	Paramedic HF	Paramedic
Male	51 - 60	21 - 29	Paramedic	Advanced Paramedic
Male	51 - 60	30 +	Paramedic HF	Group Leader

Tabulka 1: Vzdělání a pozice respondentů ze Švýcarska (absolutní četnost)

Příloha č. 3b

Gender:	Age:	Years of practice as a paramedic:	Education:	Position in the paramedic services:
Female	41 - 50	13 - 20	Nurse on special education	Leader
Female	31 - 40	1 - 5	EMT certification, municipal practice	Employee
Female	20 - 30	1 - 5	EMT certification + Associate of Science degree	Employee
Female	31 - 40	1 - 5	Associate of Science degree	Student - retraining
Female	31 - 40	6 - 12	Nurse	Crew member
Female	41 - 50	13 - 20	Nurse and paramedic	Worker
Female	51 - 60	13 - 20	Paramedic school	Paramedic - advanced
Female	20 - 30	1 - 5	Nursing school (polytechnic)	Paramedic student
Female	20 - 30	1 - 5	Associate of Science degree - next year	Student
Male	20 - 30	1 - 5	Four years in a nursing school	Paramedic student
Male	41 - 50	6 - 12	General practitioner, paramedic	Group leader
Male	41 - 50	6 - 12	Medical school	Employee
Male	20 - 30	1 - 5	4 years at polytechnic	Student
Male	31 - 40	6 - 12	University of Oulu - Degree in Nursing Science	Head crew member
Male	51 - 60	6 - 12	Master's degree	Crew leader
Male	61 +	13 - 20	Paramedic	Crew leader
Male	31 - 40	6 - 12	Polytechnic, practical experience	Crew
Male	31 - 40	6 - 12	Trained paramedic	Regular paramedic
Male	51 - 60	21 - 29	Trained paramedic	Head paramedic

Tabulka 2: Vzdělání a pozice respondentů z Finska (absolutní četnost)

Příloha č. 3c

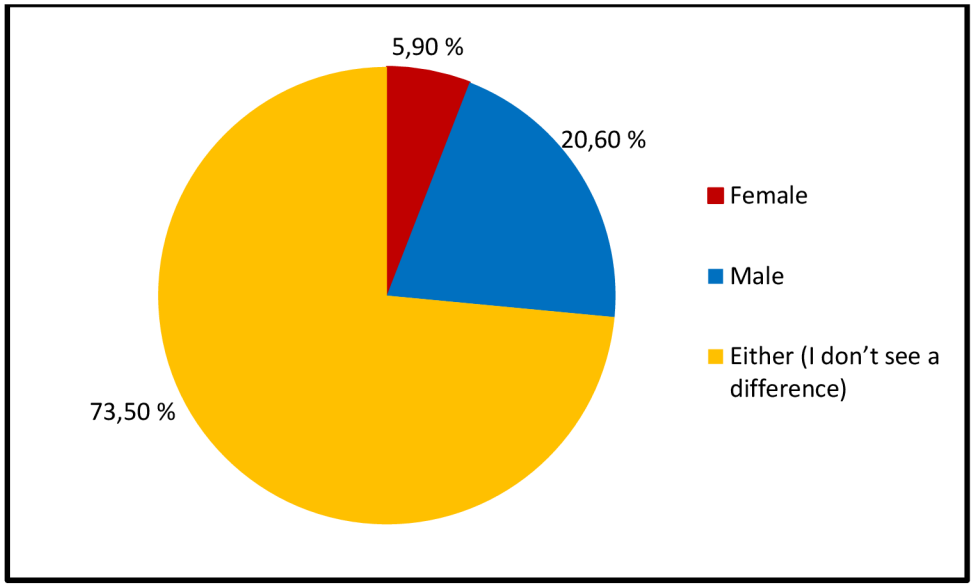

Obrázek č. 10: Odpověď na otázku „Given the choice, which gender do you prefer in your paramedic crew members?“ (relativní četnost)

Příloha č. 3d

Use with female patients
Subserve women with other religions
Female muslim patients
Female Patients, especially in case of conservative islamic persons or when a complete undressing ist required Agressive Patients
Whit pregnant patients
Gynecology Emergencies
Women's issues / pregnancy
Gynecological emergencies especially by muslim womens
If you have a woman as a patient
In case of femal patient of foreign religion
Obstetrics
Obstetrics, female-specific issues
Psychological reasons, cases which require soothing, sensitive approach
When the male patient behaves more brave in front of woman
Gynecology and obstetrics, and when children are involved in general
Perhaps more emphatic
Gynecology-related cases, female patients generally
Religious reasons, obstetrics, female psychology
A more sensitive approach, maybe
Yes, if children are involved
Treating children or senior citizens, sensitivity and empathy
For female patients of some gender-strict religions
Obst etries, female problems, serving female, patients of muslim religion

Tabulka 3: „Can you think of a situation when having a female paramedic in the crew may prove beneficial?“ If yes, can you specify?

Whenever you raise the stretcher/spineboard, most of them situations as a man you lift on the heavier side
Crime
Treating male patients
Muslim patients, aggressive patients
Also the empathy, the negative side of it
Psychologically demanding crime or accident scenes
Religious and cultural reasons
Heavy load situations, abusive and problematic patients (e.g. drunks)
Yes, when too much feelings is disadvantage
Use with male patients
Male muslim patients
Load-bearing capacity
When crime things/offense happened

Tabulka 4: „Can you think of a situation when the presence of a female paramedic in the crew may be a disadvantage? If yes, can you specify?“

I think the best team performences are with a male and a female.
Female patient with other religion (muslim,...), psycho patient.
It is an enrichment for the working environment.
Good to have female Paramedics.
15 years ago, in Switzerland we heard the same doubts about female paramedics. Today it's normal!
In our country the paramedics are both equally treated.
Like in other areas of life, there is no reason not to have female paramedics.
All joking aside, it is good when there is a gender balance in the crew.
I belive some jobs are better suited for men.
Given the high level of gender quality in Finland, woman shouldn't be excluded from any jobs. But sometimes they have to prove their skills more than men.
If doing survey internationally, keep in mind that Finland is more gender-cautious than other countries.
The situation is good in Finland (in Scandinavia, on the whole), we put emphasis on equality. This is not the same in other parts of the world, I often hear.
It should be noted that the job may not be good for every woman because of the strains (both physical and psychological). Not all men are suited, too, but the percentage probably differs. My opinion, though.
I have worked mostly in mixed crews and enjoyed it so far. The challenges differ slightly but some are always there.
In the past female paramedics were quite rare, today they are norm. I personally prefer male colleagues but honestly never had a serious problem with female crew members.
I'm a woman and I love the job, and everybody is mostly nice to me. This is experience so far, I'm working my third year now.
I do not know, don't have enough experience.
Both sexes are equal treated as paramedics in Finland, never had a problems.

Tabulka 5: „Do you have any additional relevant comments or information regarding the position of female paramedics in your country?

ANOTACE

Jméno a příjmení autora: Dominika Mikšovská

Název bakalářské práce: Žena na pozici zdravotnického záchranáře

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Liana Greiffeneggová

Počet stran: 107

Počet příloh: 10

Počet titulů použité literatury: 44

Klíčová slova: zdravotnický záchranář, zdravotnická záchranná služba, žena, rovnost, gender

Author: Dominika Mikšovská

The title of the work: The Position of a Female Paramedic

Thesis supervisor: Mgr. Liana Greiffeneggová

Number of pages: 107

Number of attachments: 10

Number of titles of references: 44

Key words: paramedic, Emergency Medical Service, woman, gender, equality